

Årsredovisning
för
Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum

802012-0948

Räkenskapsåret

2023

Styrelsen och verkställande direktören för Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2023.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrums syfte är enligt stadgarna att "förbättra de äldres levnadsbetingelser genom att tillvarata och praktiskt omsätta erfarenheter och forskningsresultat inom områden av särskild betydelse för de äldres situation i samhället samt att själv initiera och genomföra forskning och utveckling avseende de äldres förhållanden, i egen verksamhet eller i samarbete med eller på uppdrag av andra kommuner eller organisationer".

Tillsammans med Stiftelsen Silviahemmet är Stiftelsen Äldrecentrum stiftare för nationellt kunskapscentrum för demensfrågor, Stiftelsen Svenskt Demenscentrum.

Äldrecentrums arbete leds av dess styrelse. Styrelsen lägger i verksamhetsplanen fast budget och verksamhetens inriktning för det kommande året samt följer upp verksamheten genom tertialrapporter om den ekonomiska utvecklingen. Styrelsen har under året haft fem sammanträden. Styrelsens sammanträden har förberetts av styrelsens presidium, ordförande och vice ordförande.

Stiftelsen har sitt säte i Stockholm.

Främjandet av ändamålet

Stiftelsens ändamål främjas genom att Äldrecentrum är ett kunskapscenter som bedriver forskning, genomför utredningar och ger stöd till verksamhetsutveckling. Ytterligare information om stiftelsens verksamhet finns i separat verksamhetsberättelse. Ramarna och inriktningen för Stiftelsen Äldrecentrums uppdrag definieras av dels stiftelsens stadgar, dels av stiftelsens konstruktion.

Av stadgar framgår att verksamheten ska syfta till att förbättra de äldres levnadsbetingelser. Det är ett vitt begrepp varför en aktuell och behovsrelaterad inriktning behöver formuleras genom en och uppdateras årligen i verksamhetsplaner. Stiftelsen uppnår ändamålet genom att bistå stiftarna och samhället med kunskap och ge stöd till verksamhetsutveckling.

Äldrecentrum har under de senaste fem åren gjort tre strategiska vägval;

- stiftelsen har stärkt sin inriktning mot forskning
- utvecklat möjligheten att ge stöd till verksamhetsutveckling som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet
- stärkt och breddat samverkan med relevanta aktörer för att bidra till långsiktig kunskapsutveckling inom områden av särskild betydelse för äldres situation i samhället

En central kunskapsbas för framtida forskning är den longitudinella studien Swedish National Study on Aging and Care (SNAC) där Stiftelsen Äldrecentrum driver både en befolkningsstudie och en äldreomsorgsstudie. Därtill kan nämnas att Stiftelsen är huvudman för två Forte-finansierade forskningsprojekt som drivs i samverkan med stiftarna och regionala FoU-enheter.

För åren 2024-2026 har styrelsen under 2023 beslutat om en strategisk inriktning för stiftelsens verksamhet. Syftet med en strategisk inriktning är att ge vägledning till ämnesråden där det finns ett särskilt värde att generera ny kunskap inom.

Den strategisk inriktningen är framtagen genom omvärldsanalys och dialoger med stiftarnas verksamheter. Fyra huvudinriktningar har utkristalliserats för Stiftelsens arbete med att ta fram ny kunskap: samverkan mellan huvudmännen, vård och omsorg utifrån behov, delaktighet och hälsofrämjande och förebyggande insatser.

För att sprida forskningsbaserad kunskap ger Stiftelsen ut tidskriften Äldre i Centrum. Stiftelsen ger även ut ett vetenskapligt supplement i syfte att erbjuda forskare en vetenskaplig plattform på svenska med en målgrupp som når utanför forskarsamhället.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Likt föregående år har det under året varit en ökad inflation och oroligheter i världen som för Stiftelsen Äldrecentrum medfört högre kostnader.

Flerårsöversikt (Tkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	5 969	7 544	6 482	4 498	6 583
Avkastning på eget kap. (%)	-8	8	-11	12	-14
Soliditet (%)	20	22	20	22	21
Antal anställda	27	24	19	17	17

För definitioner av nyckeltal, se Redovisnings- och värderingsprinciper.

Förändringar i eget kapital

	Stiftelse- kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	2 400 000	10 516 925	1 031 206	13 948 131
Disposition av föregående års resultat		1 031 206	-1 031 206	0
Årets resultat			-974 760	-974 760
Belopp vid årets utgång	2 400 000	11 548 131	-974 760	12 973 371

Stiftelsens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Stiftelsens intäkter			
Nettoomsättning		5 968 651	7 543 718
Bidrag		26 183 224	27 516 796
Övriga intäkter		183 437	203 704
		32 335 312	35 264 218
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	2	-12 022 742	-11 655 920
Personalkostnader	3	-23 594 922	-22 903 971
Avskrivningar och nedskrivningar av anläggningstillgångar		-31 421	-14 076
Övriga rörelsekostnader		-11 572	0
		-35 660 657	-34 573 967
Rörelseresultat		-3 325 345	690 251
Resultat från finansiella poster			
Resultat från kortfristiga placeringar	4	2 019 161	415 216
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		332 198	6 628
Räntekostnader och liknande resultatposter		-774	-504
		2 350 585	421 340
Resultat efter finansiella poster		-974 760	1 111 591
Resultat före skatt		-974 760	1 111 591
Skatt på årets resultat		0	-80 385
Årets resultat		-974 760	1 031 206

Balansräkning	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	5	112 369	28 159
		112 369	28 159
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga fordringar	6	5 980 099	5 980 099
		5 980 099	5 980 099
Summa anläggningstillgångar		6 092 468	6 008 258
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		1 371 979	1 803 336
Aktuella skattefordringar		1 275 401	1 301 527
Övriga fordringar		98 527	61 236
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 194 222	1 355 786
		3 940 129	4 521 885
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
Övriga kortfristiga placeringar	7	35 222 471	32 374 310
		35 222 471	32 374 310
<i>Kassa och bank</i>		19 788 540	21 371 216
Summa omsättningstillgångar		58 951 140	58 267 411
SUMMA TILLGÅNGAR		65 043 608	64 275 669

Balansräkning	Not	2023-12-31	2022-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Kapitalandelsfond		2 400 000	2 400 000
		2 400 000	2 400 000
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		11 548 131	10 516 925
Årets resultat		-974 760	1 031 206
		10 573 371	11 548 131
Summa eget kapital		12 973 371	13 948 131
Avsättningar			
Avsatt för pensioner	8	40 308 125	39 977 622
Summa avsättningar		40 308 125	39 977 622
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		668 455	550 613
Övriga skulder		6 282 956	5 308 912
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	9	4 810 701	4 490 391
Summa kortfristiga skulder		11 762 112	10 349 916
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		65 043 608	64 275 669

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäktsredovisning

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Projektens intäkter bokförs löpande via resultaträkningen och intäktsförs hänförligen till respektive period. Vid avslut av projekt bokförs resultatet och utfallet.

Bidrag redovisas till verkligt värde när det är rimligt och säkert att bidraget kommer att erhållas och stiftelsen kommer uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget.

Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier, verktyg och installationer	20%
Datorer	33%

Finansiella instrument

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde.

Nedskrivningsprövning av finansiella anläggningstillgångar

Vid varje balansdag bedöms om det finns indikationer på nedskrivningsbehov av någon av de finansiella anläggningstillgångarna. Nedskrivning sker om värdenedgången bedöms vara bestående och prövas individuellt.

Avsättningar

Som avsättning har redovisats förpliktelser gentemot tredje man som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen antingen är säkra eller sannolika till sin förekomst men oviss till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning

Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Avkastning på eget kap. (%)

Resultat efter finansiella poster i procent av justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt).

Soliditet (%)

Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Antal anställda

Medelantal anställda under räkenskapsåret.

Not 2 Övriga externa kostnader

	2023	2022
Kostnader projekt	3 601 000	5 761 814
Lokalkostnader	1 886 992	2 330 169
Äldre i Centrum	1 009 930	979 150
Övriga kostnader	5 524 820	2 584 787
	12 022 742	11 655 920

Not 3 Anställda och personalkostnader

	2023	2022
Medelantalet anställda		
Kvinnor	23	20
Män	4	4
	27	24
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör	1 191 010	1 140 000
Övriga anställda	14 346 594	13 965 000
	15 537 604	15 105 000
Sociala kostnader		
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	194 903	272 406
Pensionskostnader för övriga anställda	2 321 294	2 140 808
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	5 128 702	5 010 427
	7 644 899	7 423 641
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	23 182 503	22 528 641
Könsfördelning bland ledande befattningshavare		
Andel kvinnor i styrelsen	38 %	75 %
Andel män i styrelsen	62 %	25 %

Not 4 Resultat från kortfristiga placeringar

	2023	2022
Erhållna utdelningar	193 101	236 787
Resultat vid avyttringar	1 220 642	783 847
Nedskrivningar	0	-605 418
Återföring av nedskrivningar	605 418	0
	2 019 161	415 216

Not 5 Inventarier, verktyg och installationer

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	504 245	504 245
Inköp	115 631	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	619 876	504 245
Ingående avskrivningar	-476 086	-462 010
Årets avskrivningar	-31 422	-14 076
Utgående ackumulerade avskrivningar	-507 508	-476 086
Utgående redovisat värde	112 368	28 159

Not 6 Andra långfristiga fordringar

	Ansk. värde	Ansk. v. (föreg. år)	Bokfört värde	Bokf. v. (föreg. år)	Markn. v. bokslutsdag	Markn. v. (föreg. år)
SPP Generationsfond 40-tal	5 980 099	(5 980 099)	5 980 099	(5 980 099)	10 096 018	(9 381 405)
Summa innehav	5 980 099	(5 980 099)	5 980 099	(5 980 099)	10 096 018	(9 381 405)

Not 7 Kortfristiga placeringar

Namn	Anskaffn. värde	Bokfört värde	Marknads- värde
Swedbank Robur Fonder AB	35 222 471	35 222 471	36 745 792
	35 222 471	35 222 471	36 745 792

Not 8 Avsättningar för pensioner

Den historiska skulden för personal som var anställd hos Äldrecentrum vid årsskiftet 1997-12-31 uppgår till 3 988 tkr. Utöver den historiska pensionskulden tillkommer, för löner överstigande 7,5 basbelopp, enl. pensionsavtal (KAP/KL) skuld om 28 067 tkr. Pensionskulden uppgår till 32 055 tkr varav 1 612 tkr kommer utbetalas under 2024.

Till detta kommer även en skuld avseende den individuella del som placeras i den fond den anställde själv valt. Pensionsavgiften beräknas med ledning av årslönen 2023 och skulden uppgår per sista december i år till 384 tkr.

Den totala pensionskulden per sista december 2023 är 32 438 tkr. Utöver detta tillkommer avsatt löneskatt på 24,26%

	2023-12-31	2022-12-31
Pensionskulda inkl. löneskatt	40 308 125	39 977 622
	40 308 125	39 977 622

Not 9 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna löner	80 512	81 136
Upplupna semesterlöner	845 944	725 372
Beräknade lagst. sociala avgifter	275 395	236 196
Förutbetalda intäkter	3 105 100	2 879 367
Övr upplupna kostnader	503 750	568 320
	4 810 701	4 490 391

Stockholm den dag som framgår av respektive befattningshavares elektroniska underskrift

Robert Mjörnberg
Ordförande

Inger Edvardsson

Magnus Eriksson

Anders Linder

Thérèse Hellichius

Stefan Svanström

Samuel Klippfalk

Nike Örbrink

Åsa Hedberg Rundgren
Direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Richard Moëll Vahul
Auktoriserad revisor

Lola Bodin
Förtroendevald revisor

Handläggare: Åsa Hedberg Rundgren

Tjänsteutlåtande 2/2024

Tfn 08-690 58 09

Styrelsen 2024-02-22 §6

ÅRSREDOVISNING OCH VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR 2023

Förslag till beslut:

Stiftelsen Äldrecentrums styrelse föreslås besluta

att godkänna årsredovisning och verksamhetsberättelse för 2023

att överlämna årsredovisningen till revisorerna för granskning samt

att efter revisorernas granskning överlämna årsredovisning och verksamhetsberättelse till stiftarna

Åsa Hedberg Rundgren

Stiftelsedirektör

Stiftelsens ändamål

Stiftelsens ändamål enligt stadgar är att förbättra de äldres levnadsbetingelser genom att tillvarata och praktiskt omsätta erfarenheter och forskningsresultat inom områden av särskild betydelse för de äldres situation i samhället samt att själv initiera och genomföra forskning och utveckling avseende de äldres förhållanden, i egen verksamhet eller i samarbete med eller på uppdrag av andra kommuner eller organisationer.

Stiftelsen Äldrecentrum är ett kunskapscenter som bedriver forskning, genomför utredningar och ger stöd till verksamhetsutveckling. Ramarna och inriktningen för Stiftelsen Äldrecentrums uppdrag definieras av dels stiftelsens stadgar, dels av stiftelsens konstruktion.

Av stadgar framgår att verksamheten ska syfta till att *förbättra de äldres levnadsbetingelser*. Det är ett vitt begrepp varför en aktuell och behovsrelaterad inriktning behöver formuleras genom en och uppdateras årligen i verksamhetsplaner.

Äldrecentrum under de senaste fem åren gjort tre strategiska vägval;

- stiftelsen har stärkt sin inriktning mot forskning
- utvecklat möjligheten att ge stöd till verksamhetsutveckling som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet
- stärkt och breddat samverkan med relevanta aktörer för att bidra till långsiktig kunskapsutveckling inom områden av särskild betydelse för äldres situation i samhället

För åren 2024-2026 har styrelsen under 2023 beslutat om en strategisk inriktning för stiftelsens verksamhet. Syftet med en strategisk inriktning är att ge vägledning till ämnesområden där det finns ett särskilt värde att generera ny kunskap inom.

Den strategisk inriktningen är framtagen genom omvärldsanalys och dialoger med stiftarnas verksamheter. Fyra huvudinriktningar har utkristalliserats för Stiftelsens arbete med att ta fram ny kunskap: samverkan mellan huvudmännen, vård och omsorg utifrån behov, delaktighet och hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Hälsofrämjande och förebyggande insatser

För att klara den demografiska utmaningen med en åldrande befolkning är stöd till ett självständigt, aktivt och hälsosamt åldrande ett uppdrag för både Regionen och Stockholms stad. Att ha goda möjligheter att vidhålla en god hälsa och tillgänglighet till samhället, känna välbefinnande samt möjlighet att bidra till samhället är perspektiv som stämmer väl överens med Äldrecentrums ändamål att förbättra äldres levnadsbetingelser.

Den övergripande målsättningen med Äldrecentrums strategiska inriktning för hälsofrämjande- och förebyggande insatser är ökad kunskap om förebyggande/hälsofrämjande arbetssätt för verksamheter inom region och kommun.

Samverkan mellan huvudmännen

Ett flertal av de välfärdsfrågor som särskilt berör äldre rör sig i gränslandet mellan kommunens och Region Stockholms ansvarsområden, varför samverkan blir en naturlig inriktning för Äldre-centrums verksamhet, inte minst när det rör hemboende personer med insatser från båda huvudmännen.

Den övergripande målsättningen med Äldrecentrums strategiska inriktning för samverkan mellan huvudmännen är ökad kunskap om organisering av samverkan för personcentrerad vård och omsorg.

Vård och omsorg utifrån behov

Att utveckla vården och omsorgen med nya metoder och välfärdstjänster med den äldre i fokus är centralt för båda huvudmännen. Att bidra till att invånarna kan mötas av en jämlik vård och omsorg som utgår från den enskildes behov är ett område där Äldrecentrum kan stötta huvudmännen med ny kunskap och att utveckla nya arbetssätt.

Den övergripande målsättningen med Äldrecentrums strategiska inriktning för vård och omsorg utifrån behov är jämlik vård och omsorg som utgår från bästa tillgängliga kunskap.

Delaktighet

Delaktighet, brukarmedverkan, samskapande och personcentrerad vård och omsorg är återkommande perspektiv i positionspapper och måldokument för välfärdens omställning att möta framtidens utmaningar. Detta är även perspektiv som lyfts i dialog med stiftarna och Äldrecentrum har redan påbörjat undersöka på vilket sätt stiftelsen kan bidra med ny kunskap på detta tema.

Den övergripande målsättningen med Äldrecentrums strategiska inriktning för delaktighet är förbättrade levnadsbetingelser genom ökad delaktighet i utvecklingen av vård- och omsorg.

Året som gått

Ledning

Stiftelsen Äldrecentrums arbete leds av dess styrelse. Styrelsen lägger i verksamhetsplanen fast budget och verksamhetens inriktning för det kommande året samt följer upp verksamheten genom tertialrapporter om den ekonomiska utvecklingen.

Styrelsen för mandatperioden 2023-2026 hade sitt första styrelsemöte i februari 2023. Samtliga styrelseledamöter och ersättare är nyvalda. Den tillträdande och den avgående styrelsen möttes vid en skiftesmiddag i april 2023. Styrelsen har under året haft fem sammanträden, varav ett möte ägnades åt utbildning i styrelsearbete i stiftelse och genomgång av stadgar. Genomgången av stadgar föranledde att en revidering av stadgar initierats.

Verkställande direktör Åsa Hedberg Rundgren har uppdraget att ansvara för verksamheten och den löpande förvaltning av stiftelsen.

Styrelse för 2023 har varit:

Valda av Stockholms stad

Ordinarie

Robert Mjörnberg (V) ordförande

Inger Edvardsson (S)

Nike Örbrink (KD)

Ersättare

Inger Gretzer Qvick (V)

Vivianne Gunnarsson (MP)

Lea Leskinen (M)

Valda av Region Stockholm

Ordinarie

Stefan Svanström (KD) vice ordförande

Anders Linder (S)

Magnus Eriksson (C)

Thérèse Hellichius (M)

Ersättare

Aram El Khoury (KD)

Ingrid Markström (S)

Amanda Sandholm (V)

Kerstin Lidman (L)

Valda av Storsthlm

Ordinarie

Samuel Klippfalk (KD)

Ersättare

Felix Finnveden (S)

Revisorer:

Ordinarie

Suppleant

Auktoriserad revisor

Lola Bodin (V), förtroendevald revisor

Eva Aronsson (KD), förtroendevald revisor

Richard Moëll Vahul, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers AB

Stiftelsen Äldrecentrum har även under året samverkat med Stockholms stad genom äldreförvaltningen och Region Stockholm genom hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF), samt även med Storsthlm som också representeras i styrelsen, samarbeten som fördjupats och vidareutvecklats under året.

Administration

Under 2023 har stiftelsen upphandlat ny redovisningsbyrå, Setly AB, som under hösten tagit över redovisning och löner efter tidigare redovisningsbyrå. Stiftelsen anlitar controllerkonsult från Setly, som ersätter stiftelsens controller som avslutat sin tjänst.

Personal 2023

Beräknat på hela året 2023 har Äldrecentrum totalt haft i medeltal 27 anställda, tre fler än 2022, varav fyra är män. Stiftelsens kommunikationsenhet har handlett en praktikant 10 veckor.

Den totala sjukfrånvaron var i nivå med föregående år, 6,62 procent, jämfört med 2022, då sjukfrånvaron var 6,7 procent. Detta beror på att även under 2023 var två medarbetare långtidssjukskrivna vilket förklarar en merpart av sjukfrånvaron.

I det systematiska arbetsmiljöarbetet har Stiftelsens medarbetare under året genomgått utbildning i hjärt-lungräddning.

Ekonomi

Det årliga basanslaget från Stiftarna Region Stockholm och Stockholm Stad säkerställer en fortsatt god ekonomi.

Tidskriften Äldre i Centrum har haft ett fortsatt publiceringsstöd från Forte på 400 Tkr per år. Förutom publiceringsstödet har man fr o m 2022 även beviljats ett bidrag till publicering av Äldre i Centrum Vetenskapligt supplement, ÄiCVS. Båda tidsskriftbidragen är beviljade för tre år, t o m 2024.

Under 2023 har man haft en gästforskare på deltid och en doktorand på heltid. Finansieringen av dessa sker via Stiftelsens egna medel och är budgeterat med 4,6 Mkr över 4 år.

Stiftelsen har haft intäkter från forskningsanslag och projektmedel på 6 Mkr under 2023. Av dessa startade tre projekt under året och fanns inte med i budget för 2023. Dessa projekt har genererat 561 tkr i projektintäkter under 2023.

Under året har man satt av kapital på ett fasträntekonto under 6 månader, detta tillsammans med övrigt sparkapital har genererat en intäktsränta på ca. 307 tkr.

Kommunikation

Kommunikationsavdelningen har under 2023 fortsatt sitt arbete med att sprida ordet om Stiftelsen Äldrecentrums verksamhet och kunskapsproduktion. Den största förändringen har varit de seminarier som gör att Stiftelsen når ut till praktik, akademi och beslutsfattare i hela Sverige. Under Äldrecentrums frukostseminarier berättar våra utredare och forskare om sitt arbete, och under Äldre i Centrums seminarier tar vi upp det ämne som utgjorde tema i senaste numret av tidskriften.

Media

I samband med större publika händelser skriver Stiftelsen Äldrecentrum nyheter och pressmeddelanden, samt försöker nå ut till media via direkta kontakter. Under 2023 blev Stiftelsen Äldrecentrum omnämnda i Örebro nyheter och PRO-pensionären. Stiftelsen har också arbetat utåtriktat för att få fler att svara på SNAC-K:s inbjudan till nya 60-åringar att bli deltagare i befolkningsstudien.

Webbplats

Webbplatsen, www.aldrecentrum.se, är viktig för att marknadsföra och presentera Stiftelsen Äldrecentrums arbete. På webbplatsen visas den verksamhet som pågår på Stiftelsen Äldrecentrum upp, där erbjuds möjlighet till kontakt och samarbeten, anmälningar till olika evenemang som Stiftelsen Äldrecentrum anordnar sker där, besökare inbjuds att följa oss även i andra kanaler.

Mellan 1 januari 2023 och 31 december 2023 besöktes hemsidan 32 000 gånger, en ökning jämfört med 25 000 under 2022. Antalet unika besökare under 2023 var 20 000 jämfört med 18 000 år 2022. De mest besökta undersidorna är sidan med våra publikationer, sidan för filmen Att hitta in i samtalet (om palliativa samtal i vården), och sidan där Äldrecentrums medarbetare presenteras.

Nyhetsbrev

Stiftelsen Äldrecentrum ger även ut digitala nyhetsbrev. Under 2023 skickades 13 nyhetsbrev ut. Vid årsskiftet hade nyhetsbrevet 2 500 prenumeranter och ett genomsnitt på 37 procents öppningsgrad. Med nyhetsbreven sprids bland annat information om Stiftelsen Äldrecentrums verksamhet och aktuella utbildningar, seminarier och publikationer.

Sociala medier

Stiftelsen Äldrecentrum har fortsatt sitt fokus på att nå ut i sociala medier, där utredarna är delaktiga i att hitta uppslag för att synliggöra verksamhetens vardag, det som annars inte syns i vår rapportering. Syftet är även att visa Stiftelsen Äldrecentrums spännande samarbeten med andra organisationer. Framför allt arbetar Stiftelsen med LinkedIn och Facebook, men även Instagram, med extra ansträngning kring LinkedIn där Äldrecentrum når yrkesaktiva i gränslandet mellan praktik, FoU och akademi.

I slutet av 2023 hade Stiftelsen Äldrecentrum 599 följare (jämfört med 570 år 2022 och 542 år 2021) på Facebook. På LinkedIn har Äldrecentrum gått från 840 följare vid årets början till 1 112 följare vid årets slut. På Instagram har antalet följare ökat från 291 till 400 vid årets slut. Stiftelsen Äldrecentrum finns även på Youtube, nu med 549 prenumeranter, en ökning med 53. Det totala antalet visningar (från starten 2011) till och med år 2021 är cirka 132 000. Under året har Äldrecentrum haft 13 300 visningar av både äldre och nyproducerat material, att jämföra med 15 500 år 2021 och 16 000 under 2020. Under 2023 har Stiftelsen publicerat tio videor på Youtube, varav åtta är olistade för den breda allmänheten.

Frukostseminarier

Efter att Äldrecentrum hösten 2022 återintroducerade en frukostseminarieserie har seminarierna blivit ett av Stiftelsens mest uppskattade arrangemang, seminarierna når dessutom nå ut till yrkesverksamma och beslutsfattare i hela Sverige. Seminarierna arrangeras den sista fredagen i varje månad. Totalt nio frukostseminarier producerades under 2023 om våra projekt och utredningar. Totalt 582 deltog digitalt och 56 deltog fysiskt i våra lokaler.

- Livsstil för bättre hjärnhälsa – Pilotprojekt i Spånga-Tensta
- Att vara med i samtalsgrupper som äldre man
- Balans, stillasittande och hälsa bland äldre personer
- Vilken bemanning behövs på särskilt boende för att säkerställa en god vård och omsorg
- Vad kännetecknar äldre personer som har hemtjänst och hemsjuk? Resultat från en kartläggning
- Att medverka i ett forskningsprojekt om äldre – som äldre personer
- Bättre samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa
- Livssituation och stödbehov hos äldre som söker äldreomsorg för första gången
- Förebyggande egenvård för äldre personer med hemtjänst

Mässor och konferenser

2023 fortsatte Stiftelsen Äldrecentrum att synas på mässor och konferenser. Under årets gång ställde Äldrecentrum ut på Seniordagen i Kungsträdgården och Äldreomsorgsdagarna på Stockholmsmässan. På mässor och konferenser informerar vi om vår verksamhet och delar ut rapporter och annat informationsmaterial.

Informationsmöte för deltagare i SNAC-K befolkningsstudie, ”Probanddagen”

Vart tredje år bjuder Stiftelsen Äldrecentrum tillsammans med Aging Research Center, Karolinska Institutet in samtliga deltagare i SNAC-K befolkningsstudie (probander) till en informationsdag. De har då möjlighet att träffa de forskare som forskar på den data som probanderna bidrar med. Den 10 oktober hölls detta välbesökta informationsmöte i Aula Medica, Karolinska Institutet.

Stockholms demensdag

Torsdagen 21 september 2023, på internationella alzheimerdagen, arrangerade Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum tillsammans med Svenskt Demenscentrum Stockholms Demensdag. Inbjudna var medarbetare inom Region Stockholm och länets kommuner och andra som möter personer med demenssjukdom i sitt arbete. Samma program erbjöds under för- och eftermiddagen och totalt deltog 400 åhörare. Besökarna fick lyssna på forskare som delgav den senaste kunskapen om inom sina fält. Temat på föreläsningarna var nya diagnosmetoder, behandlingsstudier och om att leva med demenssjukdom mitt i livet. Ett tiotal utställare på plats.

Tidskriften Äldre i Centrum

Äldre i Centrum ges ut sedan 1987 och är en populärvetenskaplig tidskrift om forskning och utveckling inom äldre- och åldrandeområdet. Till tidskriften hör webbplatsen www.aldrecentrum.se, samt Äldre i Centrum-podden, ett nyhetsbrev, samt LinkedIn- och Facebook-konton. Redaktionen består av en chefredaktör och två redaktörer på halvtid.

Redaktionen har medverkat vid Seniormässan i Kungsträdgården, Stockholms Demensdag, Äldreomsorgsdagarna och SNAC-K:s probanddag, och tidningen har även delats ut under Vitalis. Under året har några mindre digitala kampanjer genomförts för att skapa kännedom om Äldre i Centrum.

Fyra pappersutgåvor gavs ut 2023, med följande teman, utgivningsmånader, omfång och upplagor:

- #1 Fallprevention, mars, 104 sidor, 3 800 ex
- #2 Smärta, juni, 88 sidor, 3 800 ex
- #3 Sex och närhet, september, 100 sidor, 3 600 ex
- #4 Kultur, december, 96 sidor, 2 800 ex

Varje tidnings tema innehöll fem till sex artiklar inom det aktuella ämnet, de flesta skrivna av forskare själva, i annat fall i intervjuform. Några forskare var gästredaktörer för tre av årets teman.

Nytt för 2023 är att temat följs upp med ett webinarium. Det första på temat smärta ägde rum 8 september, 316 personer deltog då. Det andra om sex och närhet sändes 10 november med 112 deltagare. Webinarierna blev mycket uppskattade och vi planerar fortsätta arrangera dem efter varje utgivning.

Tidskriften innehöll som vanligt även nyheter om och med anknytning till forskning och utveckling inom äldreområdet, reportage om forskningsprojekt eller om hur forskning används i praktiken, porträttintervjuer med både seniora forskare och doktorander, fördjupande forskningsartiklar/essäer, referat av aktuella avhandlingar, bokrecensioner och lästips, krönikor, kommentarer och debatt.

Omkring 1 600 adressater får Äldre i Centrum med post. Utöver det distribueras den också på mässor, konferenser, utbildningar och i andra sammanhang. Bland läsarna finns beslutsfattare och anställda inom vård och omsorg, forskare, studenter och en intresserad allmänhet. Sveriges gerontologiska sällskap och Riksföreningen för sjuksköterskor inom äldre- och demensvård prenumererar på Äldre i Centrum för sina medlemmars räkning.

Webbplats, podd, nyhetsbrev och sociala medier

På www.aldrecentrum.se publiceras de enskilda artiklarna ur tidskriften samt en digital version, en så kallad e-tidning, av varje nytt nummer. På webbplatsen finns också en fyllig nyhetsbevakning, liksom Äldre i Centrum-podden och information om tidskriften och redaktionen. Under 2023 uppgick antalet sidvisningar till 77 229, en svag nedgång från 2022 (79 000). Unika användare av sidan uppgick till 47 000 (2023) jämfört med 57 000 (2022).

Äldre i Centrum-podden publicerade fem nya avsnitt under 2023 om att åldras som hbtq-person, äldre företagare, mat och undernäring samt demens och kommunikation. Podcasten går att lyssna på via Soundcloud, Spotify och Itunes och flera andra strömningstjänster för podcasts. Under 2023 hade podden 3 117 lyssningar via Soundcloud, en kraftig uppgång jämfört med 2022 (1 143). Sedan start har podden totalt 6 677 lyssningar via Soundcloud och 425 lyssningar under 2023 på Spotify (totalt 1 031 lyssningar sedan starten).

Äldre i Centrums nyhetsbrev kommer ut en gång i veckan förutom under semesterperioder. Under året skickades 42 nyhetsbrev till 1 293 prenumeranter (vid årets slut, 669 vid årets början).

Nyheter samt en del uppdateringar om redaktionens arbete, spreds också via sociala medier-konton på LinkedIn och Facebook. Antalet följare på LinkedIn ökade snabbt under året från 1 860 (2022) till 3 330 vid årets slut (2023). Facebook hade vid årets slut 871 följare, jämfört med 423 (2022).

Vetenskapligt supplement

Under året publicerade vi det tredje numret av vår vetenskapliga tidskrift Äldre i Centrum Vetenskapligt supplement. Tidskriftens artiklar fick 3 300 besök på webbplatsen aicvs.se. Artiklarna har laddats ner 1 400 gånger. Detta kan jämföras med 2 000 besök och 1 000 nedladdningar år 2022.

Vi har även startat ett eget konto för ÄiCVS på LinkedIn. Vid årsskiftet hade kontot 99 följare. Tidskriftens nyhetsbrev hade samtidigt 174 prenumeranter.

Genom ett utskick riktat till Sveriges äldre- och åldrandeforskare har vi bjudit in till nästa nummer. Vi har också kunnat se ett ökande intresse för att publicera, i form av förfrågningar och inskickade manuskript.

FoU-verksamhet

Stiftelsen Äldrecentrum är ett kunskapscenter som genom forskning, utredningsuppdrag och utvecklingsstöd (FoU-verksamhet) bidrar till en kunskapsbaserad vård och omsorg för äldre.

Vid årets sista styrelsemöte antog Äldrecentrums styrelse verksamhetens förslag till strategisk inriktning för FoU-arbetet för åren 2024-2026.

Under året har ett förarbete gjorts i form av en ”omvärldsspaning” som syftade till att kartlägga och öka förståelsen för stiftarnas omvärld ur ett såväl globalt/internationellt som nationellt och regionalt/lokalt perspektiv, samt identifiera vilka frågor och utmaningar som de står inför de närmaste åren. Omvärldsspaningen har omfattat informationssökning (bl.a. på webben och genom deltagande i seminarier, nätverk m.m.), sammanställning och analys av relevanta dokument, interna workshops på Äldrecentrum samt dialoger med representanter för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms stads äldreförvaltning och Storsthlm. Omvärldsspaningen presenterades och diskuterades med styrelsen vid mötet den 19 december.

För att stärka samverkan med akademien har Stiftelsen Äldrecentrum initierat finansiering av en doktorand och en gästforskare. Doktoranden är installerad sedan februari 2023 och genomför forskningsstudier med inriktning på vård- och omsorgsbehov hos de som söker äldreomsorg för första gången, se projektpresentationer nedan. Äldrecentrums doktorand är antagen som forskarstuderande vid Karolinska Institutet och har även blivit antagen till SWEAH-forskarskola, som har en särskild inriktning mot äldreforskning. Under året har Stiftelsen även haft nöjet att finansiera en gästforskare, Ing-Marie Dohrn, som förtjänstfullt bidragit till såväl pågående projekt som uppstart av nya projekt vid Stiftelsen.

I oktober 2023 har en ansökan om finansiering av ett 6-årigt forskningsprogram skickats till Forte. Som ett led i att samla medarbetarna kring forskningsfrågor och främja gruppens kompetensutveckling har alla utredare och tillika medsökare samlats en gång i veckan under 9 veckor för att diskutera de valda forskningsangreppen och tillsammans förfina ansökan. Stiftelsen Äldrecentrum har även tillsammans med Karolinska Institutet och Järva stadsdelsförvaltning sökt samverkansmedel hos Forte för att fortsätta utveckla stödet till livsstilsförändringar. Stiftelsen var även medsökande på ytterligare ett projekt i samverkan med Region Stockholm för forskningsprojektet NutriSym, vilket beviljats anslag från Forskning i Nätverkssjukvården.

Stiftelsen vårdar sina kontakter med Socialdepartementet. Året avslutades med besök av äldre- och socialförsäkringsministern. Ett uppskattat besök där ministern fick ta del både av aktuella forsknings- och utvecklingsprojekt och diskutera FoU-verksamhet inom äldreområdet. Stiftelsen Äldrecentrum har även besökt Socialdepartementet och tillsammans med de övriga värdorterna för SNAC (Swedish National Study on Aging and Care) presenterades resultat från SNAC. Stiftelsen Äldrecentrums utredare var även först ut i en ny seminarierie som departementet initierat, utredarna presenterade studien Snac Stockholm äldreomsorg.

Projekt och aktiviteter

Under 2023 har Stiftelsen Äldrecentrum genomfört projekt och aktiviteter i syfte att bidra med kunskap stöd till i första hand stiftarna, men också med kunskap till välfärden och till vetenskapssamhället.

Nedan ges korta beskrivningar av projekt och aktiviteter. De är kategoriserade efter de fyra inriktningar som Stiftelsen Äldrecentrum i huvudsak arbetat mot under 2023. Några projekt berör mer än en inriktning men redovisas i sammanställningen under en rubrik.

Äldrecentrums inriktning under 2023 har varit:

1. Samverkan
2. Förebyggande verksamhet
3. Systematiskt förändringsarbete och verksamhetsutveckling
4. Äldres hälsa och omsorgsbehov

1. Samverkan

Samarbete kring stöd för förebyggande egenvård i hemmiljö för sköra äldre personer - STEG

Syftet med forsknings- och utvecklingsprojektet STEG är att undersöka hur egenvårdsintyget kan användas för att stärka samarbetet mellan primärvård och äldreomsorg i deras arbete för att förebygga ohälsa och försämrad funktionsförmåga hos äldre personer med hemtjänst. Projektet består av fyra delar: 1) en kartläggning med fokus på hur egenvårdsintyget används i Stockholm idag, 2) en undersökning av de inblandade professionernas erfarenheter av arbetet med egenvårdsintyg, 3) en undersökning om äldre personers uppfattning om vad de behöver för att vilja ta emot stöd till egenvård och 4) ett utvecklingsarbete för att i samverkan mellan berörda professioner ta fram, testa och utvärdera lokala arbetsmodeller för samverkan kring att stödja äldres egenvård. I utvecklingsarbetet används samskapande forskningsmetodik.

Under 2023 har datainsamling och analys genomförts i del 1 och ett artikelmanuskript har skickats för granskning till tidskriften Äldre i Centrums Vetenskapliga Supplement. I del 2 har fokusgruppdiskussioner och analys av dessa genomförts och ett artikelmanuskript har skickats för granskning till Scandinavian Journal of Primary Health Care. I del 3 har 10 äldre personer har intervjuats och analys av materialet påbörjats. Den kunskap som tagits fram i projektets tre första delar har presenterats i olika forum såsom FoU Välfärds årliga konferens, Äldrecentrums frukostseminarium samt för Socialstyrelsens arbetsgrupp som tar fram ett nytt kunskapsstöd om egenvård. Arbetet med del 4 i STEG-projektet har påbörjats under 2023 och där har resultaten från de tidigare delprojekten använts som underlag vid uppstarten av arbetet med att ta fram lokala samverkansmodeller. Två lokala samverkansgrupper med personal från primärvårdsrehab, biståndsenhet och hemtjänst har rekryterats, en i Skärholmen och en i Danderyd. Arbetet med att ta fram modeller har påbörjats under 2023. Under 2024 fortsätter arbetet i STEG med att färdigställa de lokala

samverkansmodellerna och testa dessa i praktiken. Under året kommer också analys av insamlad data påbörjas, och resultaten kommer senare presenteras i en vetenskaplig artikel.

SAMSAS -Samskapat samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre

Syftet i detta deltagande aktionsforskningsprojekt är att studera, samskapa och utvärdera nya samverkansmodeller för förebyggande insatser i partnerskap med äldre, närstående, personal, chefer och beslutsfattare inom civilsamhälle, kommun och region.

Befolkningen i Sverige blir äldre och fler, allt äldre personer, bor hemma. Med stigande ålder ökar risken för försämrad fysisk, psykisk och social hälsa. Försämrad hälsa påverkar äldre personers livskvalitet och bidrar till samhällets ökade vård och omsorgskostnader. För att kunna förebygga försämrad hälsa behövs samverkan mellan socialtjänsten och andra aktörer. Detta samhällsbaserade aktionsforskningsprojekt har en deltagande forskningsansats och forskningen sker i samverkan mellan länets FoU-enheter med inriktning mot äldre. Vi avser att genom fallstudier och fyra delstudier utforska:

- äldre personers användning av socialtjänst och sjukvård, hur samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre ser ut, och vilka aktörer som är, respektive borde kunna vara, aktiva i sådan samverkan
- vilka modeller som samskapas, hur samverkan manifesteras i praktiken och utvecklas över tid
- på vilka sätt den deltagande forskningsansatsen påverkar aktörer och forskare, kunskapsproduktion och användning av resultaten.

Under 2023 har samverkansgrupper med deltagare från kommun, region och civilsamhälle i Skogås, Södermalm och Upplands-Bro följts under sex månader och kommer följas under vårterminen 2024. Datainsamling slutförts i ytterligare en av projektets fem delstudier och analys och skrivande av fyra av fem planerade artiklar pågår. Därtill har ytterligare två vetenskapliga artiklar på spin-off projektet ”Med och för äldre - Förebygga försämrad hälsa genom en samskapat Medforskarmodell”, i det närmaste färdigställt. Sammanlagt 15 spridningsaktiviteter har genomförts för att diskutera framväxande resultat.

Med och för äldre - förebygga försämrad hälsa genom en samskapat medforskarmodell

Att förebygga försämrad hälsa bland äldre personer är centralt för hälsosamt åldrande. Det har också stor betydelse för vård och omsorgskonsumtion men det har visat sig att äldre vårderfarnas perspektiv ofta saknas i utvecklingen av vård och omsorg. För att få in dessa perspektiv fortsatte Stiftelsen arbetet ett redan påbörjat projekt i samarbete med Södermalms stadsdelsförvaltning. Genom sju workshopar, tio kamratintervjuer, fyra analys- och två kunskapsutbytesseminarier utfördes en fullständig forskningsprocess i pilotform med och av åtta äldre ’medforskare’ i åldrarna 78-93 som hade levda erfarenheter av att hantera egna eller andras omsorgsbehov.

Medforskargruppens arbete kom fram till en medforskarmodell som a) når och involverar äldre om är isolerade hemma, b) genererar tänkande “utanför boxen” och innovativa lösningar för utveckling och forskning i praktiken, c) tar till vara och gynnas av äldre personers genuina erfarenheter och kunskap. Genom modellens användning konstaterade medforskargruppen att fokuset hälsa och försämring var för smalt och negativt. I stället valde de inriktning att främja välbefinnande och utvecklade kunskap om sex prioriterade områden

som påverkar välbefinnande utifrån äldres perspektiv. Ett av de områdena hade fokus på att se till att äldre personer får den hemtjänst de behöver på ett sätt som passar deras vardag och är lyhörd för förändringar. Detta område hade särskilt betydelse för våra partners och planeringsprojektet avrundade med diskussioner som bidrog till en ansökan för en sex-års program av praktisknära forskning med fokus på samskapandet av hemtjänsten.

Utveckla arbetssätt och samverkan kring personer med BPSD inom hemtjänst

Under hösten 2023 kommer sakkunnig i kognition på Kungsholmens stadsdelsförvaltning tillsammans med äldresjuksköterska på Fridhemsplans vårdcentral och den kommunala hemtjänsten på Kungsholmen genomföra ett projekt med syftet att implementera det arbetssätt som BPSD-registret erbjuder. Syftet är även att undersöka hur hemtjänst och vårdcentral kan samverka i detta arbete. I projektet kommer BPSD registreringar före och efter åtgärder att göras. Mål med projektet är få till tydligare formuleringar vid beställning av insatser kopplade till behov hos den enskilde patienten samt kunna utvärdera insatserna för att minska BPSD på ett strukturerat sätt. Under 2023 genomfördes projektet och datainsamling för äldrecentrums rapport påbörjades. Projektet fortsätter under våren 2024 och beräknas avslutas i maj.

Stiftelsen äldrecentrum har fått i uppdrag att följa detta projekt med syfte att tillvarata de lärdomar som görs, framför allt kring hur hemtjänst och primärvård kan samverka i frågan. Detta innebär att kartlägga hinder och framgångsfaktorer för samverkan, följa effekter på individnivå av arbetssättet tex om och hur beställningar förändras och vilken betydelse det har samt följa hur BPSD symtom förändras för de personer som inkluderas i projektet.

Samverkan hälso- och sjukvård och äldreomsorg vid utskrivning från sjukhus

Under året har Stiftelsen Äldrecentrum genomfört dialoger med Stockholms stads äldreförvaltning och hälso- och sjukvårdsförvaltningen vid Region Stockholm avseende uppdrag för att stötta samverkan vid utskrivning från slutenvård (enligt Lagen om utskrivning... ”LUS”). Dialogen är pågående och under 2024 förväntas ett beslut kring uppdrag formuleras.

LUS-omstart EÅV - Ett pilotprojekt inom stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör.

Stiftelsen Äldrecentrum har tillsammans med Avdelningen Social omsorg äldre vid Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning (EÅV) samt Region Stockholm, arbetat med ett pilotprojekt med syfte att återuppta implementeringsarbetet enligt de riktlinjer som togs fram i och med lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård, i Stockholms län förkortat LUS.

I början av 2023 färdigställdes och tryckte rapporten LUS-omstart: Ett pilotprojekt inom stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör.

Omställning till God och Nära Vård

Under året har Äldrecentrum tillsammans med FoU nu, Nestor FoU-center, FoU Nordost samt Akademiskt primärvårdscentrum disponerat ett planeringsbidrag från Forte för att utveckla en forskningsansökan med fokus på utvärdering av omställningen till god och nära vård i samverkan med kommun, region och civilsamhälle. Arbetet omfattade bl.a. intervjuer med företrädare för kommuner, regionen, Storsthlm och SKR samt enkäter till

chefer/strategier samt kommunala pensionärsråd i länets kommuner, och resulterade i en ansökan om finansiering för ett treårigt forskningsprojekt till FORTE:s program om tillämpad välfärdsvetenskap med titeln "Utveckling och utvärdering av en praktisk guide för att samskapa sammanhållna vård och omsorg – ett aktionsforskningsprojekt för och med socialtjänst, primärvård och äldre personer". Stadsdelsområdet Hägersten-Älvsjö är en av de stadsdelar/kommuner som tillsammans med Region Stockholm avser delta i projektet om medel beviljas.

Äldre som har både hemtjänst och hemsjukvård i Stockholm

Många äldre personer har insatser av hemtjänsten, andra har hjälp av hemsjukvården, och vissa har kombinerade insatser från hemtjänst och basal hemsjukvård, vilket är den grupp vi belyser i denna rapport. Äldre personer med både hemtjänst och hemsjukvård är beroende av insatser från två olika verksamheter och huvudmän och identifierades som en viktig målgrupp redan i förarbetena till Ädelreformen. Tanken var att reformen skulle innehålla ett kommunalt ansvar för hemsjukvården, för att därmed få till stånd ett samlat kommunalt ansvar för vården i hemmet av äldre personer. Genom reformen överfördes större delen av den slutna långtidssjukvården och den primärvårdsanknutna långtidsvården vid sjukhem från landstingen till kommunerna.

Stiftelsen Äldrecentrum har Stiftelsen Äldrecentrum tog 2022 initiativ till att sammanställa registeruppgifter om äldre personer i Stockholms kommun som hade insatser från både hemtjänst och hemsjukvård. Syftet var att beskriva vad som kännetecknar hemmaboende äldre med kombinerade vård- och omsorgsinsatser. Dataunderlaget består av alla individer som är 65 år eller äldre och finns registrerade som mottagare av hemtjänst. Rapporten publiceras 2024.

2. Förebyggande arbete

Utveckling och implementering av "Livsstil och Hjärnhälsa"

Syftet med detta projekt är att testa en modell för livsstilsförändringar som är en vidareutveckling av FINGER-studiens design med syfte att på ett resurssnålt och effektivt sätt kunna tillämpas i stor skala på befolkningsnivå inom kommunal och regional preventiv verksamhet. Projektet genomförs tillsammans med stadsdelen Järva i Stockholm.

Skillnader jämfört med den mer strukturerade och kontrollerade FINGER-studiens ligger främst i att deltagarna skapar sina egna skraddarsydda förändringsprogram utifrån det förbättringsutrymme som deras nuvarande livsstil medger inom olika livsstilsdomäner, anpassat till funktionsnivå, intressen och motivation. De genomför därefter detta program på egen hand, men erbjuds olika former av stöd. En annan skillnad jämfört med FINGER-studien är ett utökat antal livsstilsdomäner med god evidens från andra studier.

Programmet är öppet för alla invånare i stadsdelen över 65 år och vi beräknar att under projektperioden rekrytera cirka 10 nya deltagare per vecka. Stadsdelens syfte är att integrera modellen som ett permanent inslag i sin ordinarie hälsobefrämjande verksamhet för äldre invånare.

De primära utfallsmåtten är grad av livsstilsförändringar efter 6 och 18 månader, förändringar i fysiologiska hälsomarkörer, och i vilken mån deltagarna uppnår sina egna förändringsmål.

Vi förväntar oss att denna självstyrda implementeringsmodell kommer att producera långsiktiga livsstilsförändringar som kommer att befrämja kognitiv hälsa i den äldre befolkningen och som har potential att skalas upp och användas i andra stadsdelar och kommuner.

Studien kallades tidigare Implementering av FINGER-modellen i Rinkeby-Tensta.

NutriSym- Nutritionsrelaterade symtom och besvär

Forskningsprojektet påbörjades hösten 2019 och är ett samarbete mellan Äldrecentrum, Akademiskt primärvårdscentrum (APC), Karolinska Institutet och Högskolan Kristianstad. Syftet är att utveckla och validera ett nytt instrument, NutriSym, som kan användas för att identifiera och beskriva besvär och symtom vid undernäring hos äldre personer. Målet är att utveckla ett användarvänligt och effektivt instrument som kan bidra till att stärka nutritionsvården och omsorgen för äldre personer.

Undernäring är ett allvarligt tillstånd som orsakar stort lidande och risken utveckla undernäring ökar med högre ålder. Upptäcks risk för undernäring är information om de symtom och besvär som personen upplever av stor vikt för den omvårdnadsansvariga personalen för att en god och personcentrerad vård- och omsorg ska kunna erbjudas. Det finns idag inte ett enkelt instrument som kan hjälpa till att fånga dessa besvär och symtom, utan en kombination av flera frågeformulär behöver användas. Syftet med NutriSym-projektet är att utveckla och validera ett instrument som kan ge samma information som tre redan existerande formulär ger tillsammans.

Under 2019–2022 har den första versionen av NutriSym fram. Under 2023 har NutriSym börjat prövas i en studie med äldre personer inskrivna i den basala hemsjukvården i region Stockholm. Denna del av studien fortgår även under 2024 och totalt ska n=100 personer inkluderas i studien.

Under 2024 kommer NutriSyms användbarhet att prövas i en studie som inkluderar personal och äldre personer från regionens basala hemsjukvård och från stadens äldreomsorg (vård- och omsorgsboende). Personal från vård- och omsorgsboenden i tre stadsdelar är hittills engagerade i denna del av studien som påbörjas i februari 2024. Ytterligare en delstudie planeras (2025) inom projektet för att besvara hur väl frågorna i NutriSym fungerar som helhet, ur ett mättekniskt/psykometriskt perspektiv.

Att förebygga ofrivillig ensamhet genom hälsosamtal

Stockholms stad erhöll under 2023 ca 10 miljoner i stimulansmedel för att motverka ensamhet bland äldre personer genom att starta, förbättra eller utöka arbetet med hälsosamtal. Uppdraget till kommunerna att utveckla arbetet med hälsosamtal är en del i regeringens treåriga gemenskapssatsning. Målgruppen för satsningen är de allra äldsta som inte har hemtjänst och inte bor på särskilt boende, dvs. personer för vilka det kan saknas etablerade kontakter för att fånga upp signaler om ofrivillig ensamhet. Äldreförvaltningen fördelade

medlen till verksamheter inom stadsdelarna, baserat på ansökningar som inkommit från både förebyggande enheter och beställarenheter.

Äldrecentrums uppdrag var att i samarbete med äldreförvaltningen utforma och genomföra en halvdagsworkshop med representanter för verksamheterna som erhållit stimulansmedel. Syftet med workshoppen var att skapa möjligheter till erfarenhetsutbyte, lärande och en gemensam grund för stadens arbete med hälsosamtal. Intervjuer med verksamheterna låg till grund för planeringen för att säkerställa att workshopens upplägg motsvarade behoven. Som en del i uppdraget genomförde Äldrecentrum också en omvärldsspaning/kartläggning av befintlig kunskap och erfarenhet kring ofrivillig ensamhet hos äldre och interventioner för att förebygga och bryta ofrivillig ensamhet. Omvärldsspaningen/kartläggningen presenterades vid workshoppen den 21 november 2023.

Arbetsmaterialet från workshoppen och omvärldsspaningen/kartläggningen om ofrivillig ensamhet har senare efterfrågats och spridits till ytterligare verksamheter i staden.

3. Systematisk förändringsarbete och verksamhetsutveckling

Implementering av tidiga, förberedande samtal inför livets slut på vård- och omsorgsboende för äldre

I samarbete med Karolinska Institutet och stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta-Vantör pågår ett doktorandprojekt, där doktorandens huvudhandledare är utredare vid Stiftelsen Äldrecentrum. Det övergripande syftet är att utforska implementering av tidiga, förberedande samtal inför livets slut på vård- och omsorgsboende för äldre. Ett ytterligare syfte är att översätta, anpassa och utvärdera en svensk version av verktyget Death Literacy Index. Halvtidsseminarium genomfördes i september 2023 och avhandlingen planeras försvaras hösten 2025.

Under året har fortsatt datainsamling genomförts: 1) Ett andra utskick enkät med frågor om beredskap för vård i livets slutskede och personcentrerad vård har besvarats av 211 personer som arbetar på 8 särskilda boenden för äldre (svarsfrekvens 30%). Den sista och avslutande workshoppen i en serie om fem har genomförts med chefer och omvårdnadspersonal vid tre särskilda boenden som implementerar förberedande samtal som ordinarie rutin. En vetenskaplig artikel har accepterats för publikation (se nedan) och en artikel om boendes och närståendes perspektiv på effekter av att delta i tidiga förberedande samtal om värderingar och prioriteringar inför framtida vård i livets sista tid planeras skickas till vetenskaplig tidskrift under januari 2024.

Dokumentärfilm som verktyg för upplevelsebaserat lärande om samtal om livets sista tid i äldreomsorg

Den här rapporten handlar om ett forskningsprojekt som prövat dokumentärfilm för att förmedla forskningens budskap. Projektets mål var att skapa en film som gestaltar hur samtalsverktyget DöBra-kortleken kan användas för samtal om vård i livets sista tid. Filmen Att hitta in i samtalet porträtterar arbetet med att införa och använda samtalsmetoden på

ett särskilt boende i Stockholm. Filmen visar hur personal tar sig an verktyget och ämnet döende och död, och hur personlig kontakt utvecklas under samtalet. Personerna i filmen är även deltagare i forskningsprojektet Implementering av proaktiva samtal i särskilda boenden för äldre vid Karolinska institutet och Stiftelsen Äldrecentrum i samarbete med äldreförvaltningen i Stockholms stad. Rapporten undersöker vad filmen väcker hos olika målgrupper, dess relevans och användbarhet. I arbetet med filmen har även Kompetenscentrum för kultur och hälsa vid Region Stockholm, Palliativt kunskapscentrum i Stockholm, dokumentärfilmare och filmvetare varit delaktiga.

Slutsatsen är att filmen ger ny förståelse för ett relationsbyggande och lyssnande förhållningssätt i samtal, att konstnärlig dokumentärfilm kan skapa identifikation, spegling och känslomässig förståelse, att dokumentärfilm kan vara ett användbart verktyg för reflektion och upplevelsebaserat lärande, samt att kompetens från vård och konst behöver kombineras för att filmisk gestaltning inom vården ska bli relevant för målgrupperna.

Kvalitetspremie - ett försök att stärka kvaliteten i hemtjänsten

På uppdrag Äldreförvaltningen i Stockholms stad följdes ett försök att implementera en kvalitetspremie inom hemtjänsten upp. Försöket var politiskt initierat och pågick under perioden maj till december 2022 med syfte att se om premien kunde fungera som ett incitament för att sträva mot en ökad kvalitet inom hemtjänsten. Totalt genomfördes 13 intervjuer med utförare från både privat och kommunal hemtjänst och av olika storlek.

Vår utredning visade att 1) få hemtjänstutförare sökte kvalitetspremien och ännu färre fick ta del av ersättningen, 2) hemtjänstutförare ansåg att de tre indikatorerna för kvalitet som lyfts i kvalitetspremien: kontinuitet, antal timmar utförda av timanställda och utbildningsnivå är relevanta kvalitetsmått och 3) Hemtjänstutförare arbetar kontinuerligt med kvaliteten och införande av en kvalitetspremie tycktes inte stimulera till ökad utveckling.

Kliniskt träningscentrum (KTC) Stockholm stads samskapade verksamhetslogik.

Stiftelsen Äldrecentrum fick i uppdrag av Enskede Årsta Vantörs stadsdelsförvaltning och Äldreförvaltningen att ge stöd till utveckling och löpande uppföljning av KTC Stockholm stad samt inhämta kunskap och erfarenheter användbara vid eventuell uppstart av andra liknande verksamheter inom staden. Genom förberedande intervjuer och tre workshoppar med styrgruppsmedlemmar och personal vid KTC, samt analys av interna dokument tog vi fram en samskapad verksamhetslogik. Den samskapade verksamhetslogiken beskriver på ett systematiskt sätt KTC:s effektkedja, dvs. resurser, aktiviteter och målgrupper, förväntade resultat och övergripande mål samt antaganden och kontextuella faktorer som kan påverka huruvida KTC uppnår de förväntade resultaten ("make or break"-faktorer).

I december överlämnades en beskrivning av verksamhetslogiken i form av ett "levande dokument" som kan fyllas på och ändras efter aktuella förutsättningar och tänks att användas som utgångspunkt för prioriteringar och planering av uppföljning. Ytterligare rapportering i form av ett PM kommer att levereras till äldreförvaltningen och Enskede Årsta Vantörs stadsdelsförvaltning i mars 2024.

Uppföljning av Palliativt Kunskapscentrum

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen i Region Stockholm kontaktade under hösten 2022 Stiftelsen Äldrecentrum med en förfrågan om att göra en uppföljning av verksamheten vid Palliativt Kunskapscentrum (PKC) för åren 2019 till 2022. Uppföljningen syftade i huvudsak till att besvara frågor om (1) hur PKC arbetar för att nå sitt mål och vad det gett för resultat, (2) hur PKC:s organisation ser ut och huruvida den är ändamålsenlig, samt (3) hur PKC samverkar med andra aktörer för att nå sina mål. I uppdraget ingick också att ge förslag på utvecklingsområden för avtal som styr PKC:s verksamhet samt den fortsatta verksamheten vid PKC. Datainsamlingen byggde på intervjuer med representanter för PKC, dess styrgrupp och referensgrupper och en genomgång av dokument kopplade till PKC.

Resultaten visar att PKC är en välfungerande verksamhet som bidrar till att göra det palliativa förhållningssättet känt bland personal inom såväl kommunal som regionfinansierad vård och omsorg genom ett stort utbildningsutbud, en väl utbyggd digital plattform för informationsspridning och god samverkan med en bredd av relevanta aktörer. Ett PM överlämnades till Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen i juni.

Aktiviteter och träffpunkter för personer 65 år och äldre med funktionsnedsättning

I stadens arbete riktat till äldre personer (över 65 år) och i handlingsplanen för äldrevänlig stad finns ett stort fokus på att förebygga och bryta ofrivillig ensamhet och isolering samt att förebygga psykisk ohälsa. Enligt handlingsplanen för äldrevänlig stad har äldrenämnden fått i uppdrag att i samverkan med idrottsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna identifiera hur aktiviteter och träffpunkter för äldre personer med funktionsnedsättning (fysisk, psykisk, intellektuell) kan utformas och förbättras. Målgruppen kan ha insatser av socialtjänsten, socialpsykiatri och äldreomsorgen. Dock saknas en samlad bild över det nuvarande utbudet av aktiviteter och träffpunkter för personer över 65 år med funktionsnedsättning, samt en nulägesbeskrivning av hur stadsdelsförvaltningarna, äldreförvaltningen, socialförvaltningen och idrottsförvaltningen arbetar med målgruppen.

Äldrecentrums uppdrag handlar om att kartlägga vilka aktiviteter och träffpunkter det finns för personer över 65 år med funktionshinder som bor i ordinärt boende eller LSS-boende i Stockholms stad, samt hur dessa erbjudanden är utformade. Vidare ska undersökas hur stadsdelarna resonerar kring och arbetar med att nå målgruppen. Under december 2023 påbörjades kartläggningen genom att genomföra intervjuer med avdelningschefer och enhetschefer inom äldreomsorgen, socialtjänsten och LSS-verksamheter. Uppdraget fortsätter under våren 2024.

Uppföljning av processen för genomförande av handlingsplanen för Äldrevänlig stad

Stadsledningskontoret har kontaktat Stiftelsen Äldrecentrum med en förfrågan om att följa upp processen för genomförande av handlingsplanen för Äldrevänlig stad.

Planeringsarbetet påbörjades i december 2023. Datainsamling, analys och rapportering kommer att ske under våren 2024.

Delaktighet för alla i det digitaliserade samhället, DELAD

Under året har arbetet med det FoU gemensamma projektet Delaktighet för alla i det digitaliserade samhället (DELAD) fortsatt. Projektet är ett samarbete mellan Äldrecentrum, Nestor FoU, FoU Nordost, FoU nu samt forskargruppen CACTUS (Cognitive Accessibility and Technology Use when Ageing in home and Society) på Karolinska Institutet.

Under 2023 har fokus legat på kunskapsspridning och dialoger med berörda aktörer. Under 2023 har två dialogforum och så kallad forskningsförmiddag (där inbjudna forskare delgav sin kunskap kring äldre och teknikanvändning) arrangerats. Mellan 70 och 100 personer deltog vid respektive tillfälle.

Hur gör evidens nytta för brukare? Balans mellan anpassning och följsamhet av evidensbaserade arbetsätt

Under 2023 avslutades forskningsprojektet ”Hur gör evidens nytta för brukare? Balans mellan anpassning och följsamhet av evidensbaserade arbetsätt”, som finansierats inom ramen för FORTE:s program om tillämpad välfärdsvetenskap och som drivits av Stiftelsen Äldrecentrum tillsammans med FoU nu och forskare på Karolinska Institutet. Projektet syftade till att undersöka hur dilemmat kring balansen mellan anpassning och följsamhet till evidensbaserade arbetsätt hanteras i socialtjänsten och hur ett strukturerat reflektionsstöd kan påverka hanteringen. I projektet utvecklades och testades ett arbetsmaterial för att stödja personal och chefer inom socialtjänsten i att reflektera kring anpassning och följsamhet vid införandet av nya arbetsätt. Materialet har även vidareutvecklats till en guide för att utforma workshops i syfte att utbilda och handleda personal och chefer.

Projektets resultat och guiden har presenterats för medlemmarna i Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning inom socialtjänsten och representanter för den nationella RSS-nätverken vid det gemensamma nätverksmötet 12 december, som anordnades av SKR. Under 2023 publicerades två vetenskapliga artiklar från projektet i vetenskapliga tidskrifter.

Stöd till verksamhetsutveckling

Stiftelsen har under 2023 arbetat med att ta fram workshopserier för vård- och omsorgsverksamheter som önskar stöd i sitt verksamhetsutvecklingsarbete. Under workshopserierna erbjuder Äldrecentrum bland annat metodföreläsningar/seminarier, praktisk övning, handledning och stöd i genomförandet av ett utvecklingsarbete. Verksamheterna anmäler sig till workshopserierna med ett ”case” – ett pågående utvecklingsarbete eller en fråga man önskar arbeta med – som man genom workshopserien får stöd att genomföra. Under 2023 har struktur och material för två workshopserier tagits fram, en för stöd till hållbar implementering och en för stöd till uppföljning och analys av sin verksamhet.

En referensgrupp med personer från olika äldreomsorgsverksamheter i Stockholms stad har följt Äldrecentrums arbete med att ta fram workshopserierna och bidragit med sin syn på verksamheternas behov av stöd till utvecklingsarbete samt återkoppling på de upplägg och material som Äldrecentrum tagit fram. Workshopserierna kommer genomföras, testas och utvärderas en första gång under 2024 och planeras därefter erbjudas för vård- och omsorgsverksamheter återkommande.

Stöd till hållbar implementering

Som ett led i Äldrecentrums interna utvecklingsarbete har under året en preliminär version av stödet ”Hållbar implementering”, baserad på Folkhälsomyndighetens material om implementering, tagits fram. Stödet syftar till att ge verksamheter ökade kunskaper och färdigheter inom implementeringsområdet och ett strukturerat stöd i deras verksamhetsutveckling. Stödet riktar sig till chefer och medarbetare som inom sin tjänst har ansvar för att implementera nya arbetssätt, och har fokus på praktiskt genomförande av implementeringsarbete. Tanken är att stödet ska komplettera befintligt utbud av utbildning och stöd, t.ex. Centrum för epidemiologi och samhällsmedicins (CES) metodstöd för implementering.

Stödet består av tre fysiska workshoppar och tre digitala möten fördelade över en termin, samt en fjärde (fysisk) uppföljningsworkshop efter 6 månader. En pilotversion av stödet har presenterats och diskuterats med en referensgrupp med representanter från målgruppen, som ser stor potential i ett sådant praktiskt inriktat stöd.

Stöd till uppföljning och analys av sin verksamhet (Individbaserad systematisk uppföljning)

Workshopserien för stöd till uppföljning och analys av sin verksamhet utgår från utbildningen i Individbaserad systematisk uppföljning (ISU) som tagits fram av Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning inom socialtjänsten (SKR, Socialstyrelsen och RSS). Äldrecentrums stöd kompletterar och bygger vidare på redan befintliga stöd till ISU och fokuserar särskilt på genomförandet av uppföljning, såsom det praktiska arbetet med att välja fråga och mätmetod, och hur man sammanställer och analyserar sin insamlade information. Fem workshoppar med olika teman erbjuds under ca en termin, och mellan dessa erbjuds vid ett par tillfällen även individuell handledning. De deltagande verksamheterna genomför under workshop-perioden en uppföljning i sin verksamhet.

Stöd till att formulera en verksamhetslogik

Under 2023 har Äldrecentrum också arbetat med att ta fram koncept och strukturer för att stödja verksamheter i att ta fram en verksamhetslogik för sitt arbete.

Under året har vi tagit fram en preliminär version av stödet ”Verksamhetslogik som redskap för organisationsutveckling”. Upplägg och innehåll i stödet är baserat på vår utredning med KTC Stockholm stad. Stödet syftar till att ge verksamheter kunskap och färdigheter i hur en verksamhetslogik kan samskapas och användas, konceptet är inspirerat av den modell som beskrivs av Hasson, Richter & Schwarz i bokkapitlet ”Getting everyone on the same page: Cocreated program logic (COP)”.

Genom att ta fram en samskapad verksamhetslogik kan verksamheterna stöttas i planering av insatser och initiativ tillsammans med sina målgrupper och andra relevanta aktörer. Stödet är tänkt att bestå av en on-demand introduktionsfilm som presenterar konceptet och ställer frågor till verksamheten. Baserat på svaren kan verksamheten avgöra om de vill de gå vidare med att skapa en verksamhetslogik på egen hand, med hjälp av ett paket med nedladdningsbart arbetsmaterial, mall, och upplägg till samskapande workshopar, eller med stöd av Stiftelsen Äldrecentrum (ett ”handledningspaket” med gruppseminarium, två workshopar på arbetsplatsen och stöd i att formulera och dokumentera verksamhetslogiken). För att följa upp effekterna av stödet kommer vi hålla ett uppföljande seminarium där deltagare utbyter erfarenheter av att använda verksamhetslogiken i praktiken.

4. Äldres hälsa och omsorgsbehov

Swedish national study on aging and care, SNAC

Den nationella longitudinella befolkningsstudien, SNAC (Swedish national study on aging and care) har bedrivits sedan 2001. SNAC omfattar fyra geografiska områden, Stockholm Kungsholmen/Essingeöarna, Nordanstig, Skåne och Blekinge.

I Stockholm består SNAC-studien av två delar: en befolkningsdel (SNAC-K) där ett representativt urval av personer 60 år och äldre boende på Kungsholmen/Essingeöarna genomgår en omfattande undersökning avseende hälsa, levnadsvanor och villkor, samt en äldreomsorgsdel (SNAC Stockholm äldreomsorg, tidigare SNAC-K vårdsystem) som omfattar registerdata om beslut om äldreomsorgsinsatser.

SNAC-K, befolkningsstudie

I SNAC-K befolkningsstudie har 4 860 personer boende på Kungsholmen/Essingeöarna deltagit sedan starten. Alla deltagare genomgår en klinisk undersökning, intervju om hälsa och livsstil samt får sitt minne testat. Syftet med studien är bland annat att studera övergången från normalt åldrande till sjuklighet och nedsatt funktionsförmåga samt kartlägga risk- och friskfaktorer.

Befolkningsstudien har under 2023 fortsatt med undersökningsfas 2022 - 2024, uppföljning av personer 72 år och äldre samt genomföra baslinjeundersökning av personer 60 år.

Tabell 1 Antal personer som deltagit i SNAC-K befolkningsstudien under 2023, fas 2022 - 2024.

	Andra uppföljn. 72 år	Fjärde uppföljn. 81 år	Första upp- följn. 84 år	Femte uppföljn. 87 år	Tredje upp- följn. 90 år	Sjätte upp- följn. 93 år	Femte upp- följn. 96 år	Sjunde upp- följn. 99+ år	Baslinje under- sökning 60 år
Sjukskö- terske inter- vju	251	97	71	29	32	9	12	2	86
Läkarunder- sökning	251	97	71	29	32	9	12	2	86
Test av kog- nitionsför- mågan Test- ledare i psy- kologi	221	78	65	26	24	8	4	1	66

Alla frågor, undersökningar och tester granskas för att bibehålla hög kvalitet på insamlade data. Detta arbete görs tillsammans med personalen som samlar in data samt forskningsledarna på de olika områdena som ingår i nationella SNAC. Vi har haft studiebesök vid två tillfällen, 30/1 och 13/2, av nya doktorander på ARC, Karolinska Institutet då datainsamlingsarbetet har presenterats. SNAC-K data som samlats in genom Äldrecentrums försorg har under år 2023 resulterat i hela 45 vetenskapliga artiklar. 4 doktorsavhandlingar som bygger på data från SNAC-K har försvarats vid Karolinska Institutet under 2023.

SNAC Stockholm Äldreomsorg

Studien SNAC Stockholm Äldreomsorg syftar till att bidra till en jämlik och behovsanpassad äldreomsorg genom att tillhandahålla underlag för styrning och ledning samt vetenskapligt kunskapsbyggande.

Studien baseras på data inhämtat från Stockholms stads sociala dokumentationssystem "Paraplyet". Data omfattar samtliga beslutsunderlag för beviljade insatser från äldreomsorgen, för samtliga individer 65 år och äldre, boende i Stockholm stad. Data innehåller demografiska variabler och standardiserade uppgifter om behovsrelaterade faktorer, exempelvis behov av hjälp med personlig hygien, förflyttning, på- och avklädning, rörelsehinder, kognitiv nedsättning och oro. Data baseras på biståndshandläggarnas bedömningar och dokumentation. Godkännande från etikprövningsmyndigheten, dnr 2020-03778 finns för att inhämta data från Stockholms stads sociala dokumentationssystem för åren 2015-2030. Data till studien inhämtas löpande, och finns idag för åren 2015-2022.

Frågeställningar som kan besvaras inom ramen för studien är hur äldreomsorgsinsatser är relaterade till bedömda behov, hur förloppen av behov och insatser ser ut,

från första gången en insats beviljas tills individen avlider, hur äldreomsorgens insatser samvarierar med konsumtion av hälso- och sjukvård och hur det förändras över tid.

För att besvara frågeställningar kring hur de olika komponenterna i vård- och omsorgssystemet (äldreomsorgen, hälso- och sjukvården, informell omsorg) samvarierar med varandra, kompletteras data gällande äldreomsorgsinsatser med individdata från VAL-databasen gällande vårdkonsumtion och diagnoskoder.

Arbetet i SNAC Stockholm Äldreomsorg bedrivs i samarbete mellan Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum, Stockholms stad och Region Stockholm. Regelbundna avstämnings- och samordningsmöten sker också med övriga delar i den nationella SNAC studien. Under 2023 har en online-seminariumserie med Socialdepartementet initierats i syfte att regelbundet presentera och diskutera resultat från samtliga SNAC delstudier.

Under 2023 har flera forsknings- och utredningsprojekt som baseras på data från SNAC Stockholm Äldreomsorg pågått:

Doktorandprojekt

I januari 2023 startade doktorandprojektet som är ett samarbete mellan Stiftelsen Äldrecentrum och Ageing Research Center, ARC på Karolinska Institutet. Avhandlingens delarbeten baseras till stor del på data och resultat från SNAC Stockholm Äldreomsorg. Ansvariga för SNAC Stockholm Äldreomsorg på Stiftelsen Äldrecentrum, är bihandledare i doktorandprojektet. Huvudhandledare finns på Aging Research Center, Karolinska Institutet.

Avhandlingens första delarbete

I detta arbete undersöks sjukvårdskonsumtionen före debut i äldreomsorgen. I studien används data gällande hälso- och sjukvård från Region Stockholm (VAL-databaser) som kombineras med data från studien SNAC Stockholm Äldreomsorg. Data innehåller information om vårdkontakter och episoder av sjukhusvård samt funktionsnivå, informell omsorg, sociodemografi och typ och omfattning av beviljad äldreomsorg hos personer ≥ 65 år som beviljats äldreomsorg för första gången i Stockholms kommun mellan juli 2021 och juni 2022 ($n=4075$). Inom studien kartläggs episoder av slutenvård som sammanföll med datum för det första beslutet om äldreomsorg samt konsumtion av öppenvård 6 och 12 månader före debut. Data analyseras deskriptivt och med regressionsmodeller. Manuskriptet planeras skickas för publicering i vetenskaplig tidskrift under våren 2024.

Debutanter inom äldreomsorgen - hur ser livssituationen ut när äldre personer beviljas äldreomsorg för första gången?

Inom ramen för forskningsprojektet SAMSAS har en delstudie syftat till att undersöka i vilken livssituation personer 65+ beviljas äldreomsorg (utöver trygghetslarm) för första gången, vilka som tenderar att debutera med omfattande omsorgsbehov samt vilka insatser som beviljats och i vilken omfattning. Vidare studeras om det

skett förändringar mellan 2015 och 2022 vad gäller debutanternas omsorgsbehov samt beviljade insatser (givet ett visst omsorgsbehov).

Resultaten visar att det årligen var mellan 3800 och 4500 personer som beviljades äldreomsorg för första gången i Stockholms stad. I förhållande till befolkningens storlek var det något färre som beviljats äldreomsorg för första gången under åren 2020 och 2022, jämfört med övriga år. Den sociodemografiska sammansättningen av äldreomsorgens debutanter var oförändrad under de åtta åren som studerats: Cirka 60% var kvinnor, medianåldern var 80 år och två tredjedelar var ensamboende. Cirka 60% hade informell omsorg minst en gång per vecka och 30% dagligen, enligt biståndshandläggarnas uppgifter.

År 2022 hade nästan 30% hade redan omfattande omsorgsbehov när de beviljades äldreomsorg för första gången. Denna andel ökade från 21% sedan 2015. Att debutera med stora omsorgsbehov var vanligare bland dem som var 90 år eller äldre, samboende personer, de med låg inkomst och de som hade informell omsorg minst en gång per vecka.

Hälften debuterade i samband med en sjukhusvistelse och hemtjänsten var den dominerande insatsen under samtliga år (85-87%). Hemtjänstens omfattning minskade något i förhållande till de bedömda behoven mellan 2015 och 2022. Beviljade insatser kan tolkas som ett resultat av individens behov, benägenheten att ansöka om insatser och hur insatser beviljas från kommunen.

Äldre personer som har både hemtjänst och hemsjukvård i Stockholm - en registerstudie

Stiftelsen Äldrecentrum tog 2022 initiativ till att sammanställa registeruppgifter om äldre personer i Stockholms kommun som hade insatser från både hemtjänst och hemsjukvård. Syftet var att beskriva vad som kännetecknar hemmaboende äldre med kombinerade vård- och omsorgsinsatser.

Dataunderlaget består av alla individer som är 65 år eller äldre och finns registrerade som mottagare av hemtjänst i Stockholms kommuns sociala dokumentationssystem Paraplysystemet, från den 1 januari 2019 till 28 februari 2021. Bland alla med hemtjänst identifierades personer som samtidigt var inskrivna i regionens basala hemsjukvård, med hjälp av Region Stockholms VAL-databas för vårdperiod, öppenvård och slutenvård. Ursprungspopulation, de med någon form av insats från äldreomsorgen, bestod av drygt 40 000 individer, varav cirka 26 000 individer hade insatser från hemtjänsten. Av dessa hade cirka 7 500 individer också insatser från regionens hemsjukvård.

Resultaten visar att andelen av personer 80 år och äldre med hemtjänst, som också hade hemsjukvård varierade mellan stadsdelsförvaltningarna, från 25 till 37 procent. Bland alla 80 år och äldre utgjorde de 8 procent av befolkningen. Jämför man de med kombinerade insatser med dem som hade enbart hemtjänst, framkommer ett mönster. De med kombinerade insatser var över lag ett par år äldre och bestod av fler kvinnor än män, jämfört med hemtjänstgruppen. Vidare hade gruppen ett

större behov av stöd för de personliga aktiviteterna i dagliga livet (PADL) och sämre kognitiv förmåga än de med enbart hemtjänst. Den sammanfattade funktionsförmågan, som inkluderar behov av hjälp med PADL, rörelseförmåga och kognitiv funktion, visar att de med både hemtjänst och hemsjukvård hade över lag betydligt större funktionsnedsättningar, jämfört med de med enbart hemtjänst.

De stora funktionsnedsättningarna hos de med kombinerade insatser avspeglas också i att de hade mer hemtjänststimmar, än de med enbart hemtjänst. Det var till exempel dubbelt så vanligt med stora hemtjänstinsatser (80 timmar eller mer) per månad bland dem med både hemtjänst och hemsjukvård än bland dem med enbart hemtjänst. Sammanfattningsvis kännetecknas äldre personer med kombinerade insatser av att de hade större funktionsnedsättningar och hade mer insatser från hemtjänsten än de med enbart hemtjänst.

Resultaten har presenterats på frukostseminarium i Äldrecentrums regi under våren 2023 och sammanställs i rapport som publiceras våren 2024.

Förändring av boendetiden på särskilt boende i Stockholms kommun 2015–2022

I samarbete med Karolinska institutet och Stockholms universitet för projektet ”Kvarboendet – från politik till praktik. Konsekvenser av den svenska äldreomsorgens avinstitutionalisering för äldre personer och deras anhöriga”. Det övergripande syftet med projektet är att studera vilka konsekvenser minskningen av platser på särskilt boende fått för äldre personer och deras anhöriga. Under 2023 har Stiftelsen Äldrecentrum medverkat i en av projektets delstudier som syftar till att analysera hur boendetiderna på särskilt boende förändrats mellan åren 2015 och 2022 samt att undersöka hur boendetiderna skiljer sig för personer med respektive utan kognitiv svikt vid inflyttning. Analyserna inkluderar samtliga personer som flyttat in till särskilt boende mellan 2015–2022. Analyserna har pågått under 2023 och en vetenskaplig artikel är under arbete.

Stockholm SNAC 2022 - en beskrivning av äldreomsorgen i Stockholms stad 2022

Under 2023 gav Äldreförvaltningen Stiftelsen Äldrecentrum i uppdrag att genomföra en nulägesanalys baserad på data från SNAC Stockholm Äldreomsorg och år 2022. Syftet var att analysera hur äldreomsorg beviljas i relation till bedömda behov och att tillhandahålla ett kunskapsunderlag för planering och styrning av en jämlik äldreomsorg. Frågeställningarna att besvara inom uppdraget var: Vad som karakteriserar omsorgstagarna (sociodemografiska faktorer och behov) i Stockholms stad och i stadsdelarna, vilka insatser beviljas givet bedömda behov och sociodemografiska faktorer samt om och hur omsorgstagarna och beviljade insatser skiljer sig 2022 jämfört med tidigare år (2015–2021)?

Resultaten har presenterats hos Äldreförvaltningen samt levererats i skriftligt format (ppt-format) under december 2023. Publikation av resultat kommer att ske inom ramen för Stiftelsen Äldrecentrums skriftserie.

Livet står på vänt - en kvalitativ studie om hur äldre personer i Stockholm upplevde Covid-19 pandemins första våg

Under 2021 publicerades en rapport om hur äldre personer i Stockholm hanterat och upplevt tiden som senare beskrivits som coronapandemins första våg. Studien bygger på enkäter som skickats ut till ett representativt urval av personer 70 år och äldre i Stockholms stad. Nästan 2400 personer (motsvarande 64% svarsfrekvens) besvarade enkäten mellan juni och september 2020. Ett extra stort urval av personer 85 år och äldre gav unika möjligheter att kunna belysa situationen för de äldsta, en grupp som i studier ofta saknas eller är underrepresenterat.

I slutet av enkäten ombads de svarande att skriva ned vad som tydligast har påverkat dem eller förändrat deras liv under coronapandemin. I syfte att utforska beskrivningar av hur äldre personer upplevde pandemins första månader har vi genomfört en induktiv ramverksanalys för att klassificera och organisera de över 1900 svaren i övergripande kategorier och teman. Analysen resulterade i tre teman:

- 1) "I början gick det rätt bra att hålla ut" – Faktorer av betydelse för hur pandemin påverkat mitt liv.
- 2) "Jag kan inte vara ute bland folk som vanligt" - hur min vardag förändrats.
- 3) "Livet står på vänt" - Hur jag tänkt och känt.

Resultatet beskriver hur pandemin förändrade äldre personers vardag, hur man tänkt och känt och hur livsvillkor, förhållningssätt, tiden och tolkning och följsamhet till rådande rekommendationer spelat roll för hur man påverkats. Studien bidrar med kunskap om hur anpassningar till den nya tillvaron skett, den känslomässiga påverkan och upplevelser av att livet sattes på vänt. Under 2024 kommer den att publiceras inom ramen för Äldrecentrums skriftserie.

Samverkan

Stiftelsen Äldrecentrum finns representerad i:

- Nationell Samverkansgrupp för kunskapsstyrning inom socialtjänsten (NSK-S), inkl. dess arbetsutskott'
- Referensgrupp reformering socialtjänst (SKR)
- Ledningsgruppen för Socialstyrelsens nationella riktlinjer för palliativ vård
- Intresseföreningen för FoU-enheter inom välfärdsområdet, FoU Välfärd
- Regionala och nationella RSS-nätverket för äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård.
- Nationella RSS-nätverket för regionalt stöd till uppföljning och analys
- Regionala Funktionshindernätverket i Stockholm.
- Regionalt nätverk kognitiv svikt/demens
- Nationellt nätverk för samverkansforskning

Regionala samverkansparter

- FOU nu
- FoU Nordost
- FoU Nordväst
- Nestor FoU-center
- FoU-nätverket för individbaserad systematisk uppföljning
- Akademiskt primärvårdscentrum (APC)
- Nätverket för Health and Social Care studies
- Praktikertjänst Rehab
- PRO
- SPF Seniorerna

Nationella samverkansparter

- Stiftelsen Svenskt Demenscentrum
- Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)
- Svenska palliativregistret
- SWECO

Akademiska samarbetsparter

- Karolinska Institutet
 - Neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle, NVS, Ageing Research Center, ARC
 - Neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle, NVS, Allmänmedicin och primärvård
 - Neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle, NVS avdelningen för omvårdnad
 - Neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle, NVS avdelningen arbetsterapi
 - Institutionen för Lärande, Informatik, Management och Etik, Medical Management Centre, forskargruppen SOLIID

- Institutionen för Lärande, Informatik, Management och Etik, Centrum för Hälsainformatik
- Institutionen för Lärande, Informatik, Management och Etik, Innovativ vård
- Centrum för glesbygdsmedicin, Storuman
- Högskolan i Kristianstad
- Högskolan Kristianstad, Fakulteten för hälsovetenskap
- Institutet för gerontologi, Hälsohögskolan i Jönköping/Jönköping university
- Jönköpingsuniversitet
- Linköpings universitet
- Luleå Tekniska Högskola
- Max-Planck institute for demographic research, MPIDR, Rostock, Tyskland
- Rotterdam university, Nederländerna
- Sophiahemmet högskola
- Stockholms universitet, Institutionen för socialt arbete
- Sydney University, Australien
- Umeå universitet
- Vrije universiteit, Bryssel, Belgien
- Western Sydney university, Australien

Presentationer

Stiftelsen Äldrecentrum har presenterat projekt vid ett flertal tillfällen under 2023:

Datum	Sammanhang	Ämne
230112	SBU:s planeringsdag	Äldreomsorgens utmaningar
230309	Chefutbildning Palliativt kompetenscentrum	Proaktivt palliativt förhållningssätt
230326	Trekantens Servicehus	Proaktivt palliativt förhållningssätt
230409	Högdalens vård och omsorgsböende	Proaktivt palliativt förhållningssätt och film
230418	Seniorvårdsberedningen, Region Stockholm	Presentation av Stiftelsen Äldrecentrum
230423	Vetenskapsfestivalen	DöBra samtal om livets sista tid
230505	Forskarforum Västra Götaland - region	Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre, Samsas
230511	Storsthlm's God och nära vård - kommunernas samordningsnätverk	Planering av Egenvård Informationsmöte och workshop. Presenterade STEG-projektet
230522	ICIC-konferensen i Antwerpen, Belgien	Poster om Samsas
230522	ICIC-konferensen i Antwerpen, Belgien	Vad karakteriserar personer som beviljats äldreomsorg för första gången? En registerstudie baserad på SNAC Stockholm
230523	23rd International Conference on Integrated Care	A participatory action research project to co-design collaborative prevention of deterioration of health in older adults SAMSAS
230524	23rd International Conference on Integrated Care	Co-designing collaboration to prevent health deterioration for older people
230525	International Centenarian Consortium ICC 2023, Marstrand	Rethinking Superaging: A Longitudinal Approach to Maintenance of Function in Old Age
230828	Nestor digitalt seminarium	Proaktivt palliativt förhållningssätt och film
230907	Hälsoveckan i Järva, Folkets Hus i Spånga	Livsstil och Härnhälsa
230912	FoU nu digitalt lunchseminarium	Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre, Samsas
230914	Länsgemensamt FoU-seminarium	Omvärldspaning strategiarbete

230919	Samsas dialogmöte Skogås, Södermalm & Upplands-Bro	Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre, Samsas
230926	Inspirationsseminarium God och Nära Vård anordnad av Stockholms Stad	Implementeringsmodellen Livsstil och Hjärnhälsa
231002	8:e nationella konferensen i palliativ vård	Att leda palliativ vård inom äldreomsorg – erfarenheter från forskning och en ny utbildning för chefer
231003	8:e nationella konferensen i palliativ vård	Akademiskt SÄBO
231004	FoU Nordost dialogdag	Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre, Samsas
231004	FoU Nordost Dialogdag	Samsas
231004	FoU Nordost Dialogdag	Vad karakteriserar personer som beviljats äldreomsorg för första gången? En registerstudie baserad på SNAC Stockholm
231012	FoU Välfärdskonferens	Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre, Samsas
231012	FoU Välfärdskonferens	”Medforskning erbjuder en scen” – vårt arbetssätt att involvera äldre personer i alla delar av forskningsprocessen
231012	FoU Välfärdskonferens	Vad karakteriserar personer som beviljats äldreomsorg för första gången? En registerstudie baserad på SNAC Stockholm
231012	FoU Välfärdskonferens	Resultat från STEG-studien
231012	FoU Välfärdskonferens	Förutsättningar för samverkan kring att förebygga försämrad hälsa hos äldre – beslutsfattares och chefers perspektiv
231013	Lärandeforum #6 - Innovation i samverkan för ett demensvänligt Helsingborg	Livsstil och Hjärnhälsa
231023	Förebyggandeenheter i Stockholms stad	Implementeringsmodellen Livsstil och Hjärnhälsa
231027	Representanter för Äldrenämnden Stockholm stad	SNAC Stockholm Äldreomsorg
231110	Forskningsfika Västra Götalands - kommun	Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre, Samsas

231129	Cancerfondens 1:a omvårdnads-konferens	Kompetens, motivation och förutsättningar att införa nya forskningsbaserade arbetssätt i praktiken
231130	HSL	Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre, Samsas
231130	Kommunals nationella referensgrupper med yrkesverksamma	Vinjetstudie: Bemanning av en fiktiv demensenhet för en av fackförbundet (undersköterskor)
231204	Stockholms stads äldreförvaltning	Vad karakteriserar personer som beviljats äldreomsorg för första gången? En registerstudie baserad på SNAC Stockholm
231206	Socialstyrelsen arbetsgrupp för att ta fram kunskapsstöd om egenvård	Resultat från STEG-studien
231206	Östermalms sjukvårdsförening	Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre, Samsas
231206	Östermalms sjukvårdsförening	"Medforskning erbjuder en scen" – vårt arbetssätt att involvera äldre personer i alla delar av forskningsprocessen
231206	Inspirationsdag kring hälsosamma matvanor anordnad av Akademiskt Primärvårdscentrum	Mat under åldrandet
231208	Socialdepartementet	SNAC Stockholm Äldreomsorg
231212	NSK-S och RSS vid digitalt nätverksmöte	Verktyg för att balansera anpassning och följsamhet vid införande av nya arbetssätt
231219	Äldrecentrums styrelse	Omvärldsspaning Strategi

Rapporter

Sonde L & Wallcook S, 2023. Att implementera musik som omvårdnadsåtgärd. Ett pilotprojekt på Serafens vård- och omsorgsboende

Strehlenert H & Sonde L, 2023. Palliativt kunskapscentrum i Stockholm – uppföljning av verksamheten 2018-2022.

Strehlenert H Goliath I, 2023. Erfarenheter från ett strukturerat verksamhetsnära utvecklingsarbete i socialtjänsten – Tryggt mottagande på Östermalm.

Sundberg L, Strehlenert H, Meinow B, 2023. Vinjettstudie: Bemanning av en fiktiv demensenhet.

Ryd, C & Sonde L, 2023. LUS-omstart: Ett pilotprojekt inom stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör.

Sundberg L, Sonde L, Johansson L, 2023. Hur används BPSD-registret i Stockholms stad?

Vetenskapliga artiklar

Adedeji, Dickson O., Holleman, Jasper, Juster, Robert-Paul, Udeh-Momoh, Chinedu T., Kåreholt, Ingemar, Hagman, Göran, Aspö, Malin, Adagunodo, Sofia, **Håkansson, Krister**, Kivipelto, Miia, Solomon, Alina, & Sindi, Shireen. (2023). Longitudinal study of Alzheimer's disease biomarkers, allostatic load, and cognition among memory clinic patients. *Brain, Behavior, & Immunity - Health*, 28, 100592.
<https://doi.org/10.1016/j.bbih.2023.100592>

Hasson, H., Hedberg Rundgren, E., **Strehlenert, H.**, Gärdegård, A., Uvhagen, H., Klinga, C., **Hedberg Rundgren Å** & von Thiele Schwarz, U. (2023). The adaptation and fidelity tool to support social service practitioners in balancing fidelity and adaptations: Longitudinal, mixed-method evaluation study. *Implementation Research and Practice*, 4, 26334895231189198.

Johansson, T., Olsson, Å., Tishelman, C., Noonan, K., Leonard, R., Eriksson, L. E., **Goliath, I.** & Cohen, J. (2023). Validation of a culturally adapted Swedish-language version of the Death Literacy Index. *Plos one*, 18(11), e0295141.

Johansson, T., Tishelman, C., Eriksson, L., Cohen, J., & **Goliath, I.** (2023). Factors associated with death literacy among Swedish adults: A cross-sectional exploratory study. *Palliative & Supportive Care*, 1-11.
doi:10.1017/S1478951523000548

Karamacoska, D., Heins, P., Branco, R. M., **Wallcook, S.**, Truong, A., Leung, I. H. K., ... & Bartels, S. (2023). How are early career dementia researchers considered and supported by national dementia plans and dementia-specific charities and associations? An overview of global policy approaches. *Alzheimer's & Dementia*, 19, e079422.
<https://doi.org/10.1002/alz.079422>

- Kelfve, S., Wastesson, J. W., & **Meinow, B.** (2023). Length of the period with late life dependency: Does the age of onset make a difference? *European Journal of Ageing*, 20(1), 30.
- Nilsen, C., Agerholm, J., Kelfve, S., Wastesson, J. W., Kåreholt, I., Nabe-Nielsen, K., & **Meinow, B.** (2023). History of working conditions and the risk of old-age dependency: a nationwide Swedish register-based study. *Scandinavian Journal of Public Health*, 14034948231188999.
- Nyström, M. E., Tolf, S., Sparring, V., & **Strehlenert, H.** (2023). Systems thinking in practice when implementing a national policy program for the improvement of women's healthcare. *Frontiers in Public Health*, 11.
- SM-Rahman A, **Meinow B.**, Hydén L-C, Kelfve S (2023) Patterns of long-term care utilization during the last five years of life among Swedish older adults with and without dementia. *PLoS ONE* 18(10): e0286930.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0286930>
- Strehlenert, H.**, Hedberg Rundgren, E., Sjunnestrand, M., & Hasson, H. (2023). Fidelity to and Adaptation of Evidence-based Interventions in the Social Work Literature: A Scoping Review. *The British Journal of Social Work*, bcad170.
- Wallcook, S.**, Nygård, L., Ryd, C, Charlesworth, G. & Malinowsky, C. (Accepted) Everyday technology's interplay in the lives of people with dementia: A multiple case study in the rural North of England. *Journal of Rural Studies*.

PUBLIKATIONER SOM BYGGER PÅ SNAC-K DATA 2023

DOCTORAL THESES (4)

- Li, Y. (2023). [Cardiovascular health and brain aging: a population-based MRI study](#). Karolinska Institutet.
- Triolo, F. (2023). [Depression and chronic diseases in old age: understanding their interplay for better health](#). Karolinska Institutet.
- Wu, J. (2023). [Ambient Air Pollution and Transportation Noise: How They Affect Mental Health in Older Adults](#). Karolinska Institutet.
- Xia, X. (2023). [Cardiovascular health, orthostatic hypotension, and cognitive aging](#). Karolinska Institutet.
- Frisendahl, Nathalie. (2023). Injurious falls in older adults: early identification of individuals at risk of falls—from observational studies to implementation. Karolinska Institutet.

ORIGINAL ARTICLES (45)

- Beridze, G., Vetrano, D. L., Marengoni, A., Dai, L., Carrero, J. J., & Calderón-Larrañaga, A. (2023). Concordance and Discrepancies Among 5 Creatinine-Based Equations for Assessing Estimated Glomerular Filtration Rate in Older Adults. *JAMA network open*, 6(3), e234211. <https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2023.4211>
- Bjuhr, R. N. M., Engström, R. N. M., Welmer, R. P. A., Elmståhl, S., & Sjölund, R. N. B. (2023). Health and work-related factors as predictors of still being active in working life at age 66 and 72 in a Swedish population: A longitudinal study. *Work* (Reading, Mass.), 10.3233/WOR-220480. Advance online publication. <https://doi.org/10.3233/WOR-220480>
- Dintica, C. S., Calderón-Larrañaga, A., Vetrano, D. L., & Xu, W. (2023). Association Between Sensory Impairment and Dementia: The Roles of Social Network and Leisure Activity. *Journal of Alzheimer's disease: JAD*, 94(2), 585–595. <https://doi.org/10.3233/JAD-230041>
- Dove, A., Marseglia, A., Shang, Y., Grande, G., Vetrano, D. L., Laukka, E. J., Fratiglioni, L., & Xu, W. (2022). Cardiometabolic multimorbidity accelerates cognitive decline and dementia progression. *Alzheimer's & dementia: the journal of the Alzheimer's Association*, 10.1002/alz.12708. Advance online publication. <https://doi.org/10.1002/alz.12708>
- Dove, A., & Xu, W. (2023). Cardiometabolic multimorbidity and cognitive decline. *The lancet. Healthy longevity*, 4(6), e241–e242. [https://doi.org/10.1016/S2666-7568\(23\)00053-3](https://doi.org/10.1016/S2666-7568(23)00053-3)
- European Alzheimer's & Dementia Biobank Mendelian Randomization (EADB-MR) Collaboration, Luo, J., Thomassen, J. Q., Bellenguez, C., Grenier-Boley, B., de Rojas, I., Castillo, A., Parveen, K., Küçükali, F., Nicolas, A., Peters, O., Schneider, A., Dichgans, M., Rujescu, D., Scherbaum, N., Jürgen, D., Riedel-Heller, S., Hausner, L., Porcel, L. M., Düzel, E., ... Frikke-Schmidt, R. (2023). Genetic Associations Between Modifiable Risk Factors and Alzheimer Disease. *JAMA network open*, 6(5), e2313734. <https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2023.13734>
- Frisendahl, N., Ek, S., Rosendahl, E., Franzén, E., Boström, A. M., & Welmer, A. K. (2023). Can the 1-Leg Standing Test Be Replaced by Self-reported Balance in the First-Time Injurious Fall Screening Tool?. *Journal of geriatric physical therapy* (2001), 46(2), 103–109. <https://doi.org/10.1519/JPT.0000000000000362>
- Grande, G., Hooshmand, B., Vetrano, D. L., Smith, D., Refsum, H., Fratiglioni, L., Ljungman, P., Wu, J., Bellavia, A., Eneroth, K., Bellander, T., & Rizzuto, D. (2023). Association of Long-term Exposure to Air Pollution and Dementia Risk: The Role of Homocysteine, Methionine, and Cardiovascular Burden. *Neurology*, 10.1212/WNL.0000000000207656. Advance online publication. <https://doi.org/10.1212/WNL.0000000000207656>
- Grande, G., Vetrano, D. L., Kalpouzos, G., Welmer, A. K., Laukka, E. J., Marseglia, A., Fratiglioni, L., & Rizzuto, D. (2023). Brain Changes and Fast Cognitive and Motor Decline in Older Adults. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, 78(2), 326–332. <https://doi.org/10.1093/gerona/glac177>
- Guo, J., Marseglia, A., Shang, Y., Dove, A., Grande, G., Fratiglioni, L., & Xu, W. (2023). Association Between Late-Life Weight Change and Dementia: A Population-based Cohort Study. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, 78(1), 143–150. <https://doi.org/10.1093/gerona/glac157>

- Harber-Aschan, L., Darin-Mattsson, A., Fratiglioni, L., Calderón-Larrañaga, A., & Dekhtyar, S. (2023). Socioeconomic differences in older adults' unplanned hospital admissions: the role of health status and social network. *Age and ageing*, 52(4), afac290. <https://doi.org/10.1093/ageing/afac290>
- Hendel, M. K., Rizzuto, D., Grande, G., Calderón-Larrañaga, A., Laukka, E. J., Fratiglioni, L., & Vetrano, D. L. (2023). Impact of Pneumonia on Cognitive Aging: A Longitudinal Propensity-Matched Cohort Study. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, 78(8), 1453–1460. <https://doi.org/10.1093/gerona/glac253>
- Hooshmand, B., Appold, F., Fissler, P., Perneckzy, R., Otto, M., Tumani, H., Kivipelto, M., & von Arnim, C. A. F. (2023). Markers of Vitamin B12 Status in Relation to Cerebrospinal Fluid Biomarkers of Alzheimer's Disease and Cognitive Performance. *Annals of neurology*, 94(2), 223–231. <https://doi.org/10.1002/ana.26673>
- Hvidtfeldt, U. A., Chen, J., Rodopoulou, S., Strak, M., de Hoogh, K., Andersen, Z. J., Bellander, T., Brandt, J., Forastiere, F., Brynedal, B., Hertel, O., Hoffmann, B., Katsouyanni, K., Ketzel, M., Leander, K., Magnusson, P. K. E., Nagel, G., Pershagen, G., Rizzuto, D., Samoli, E., ... Raaschou-Nielsen, O. (2023). Multiple myeloma risk in relation to long-term air pollution exposure - A pooled analysis of four European cohorts. *Environmental research*, 239(Pt 1), 117230. <https://doi.org/10.1016/j.envres.2023.117230>
- Hvidtfeldt, U. A., Chen, J., Rodopoulou, S., Strak, M., de Hoogh, K., Andersen, Z. J., Bellander, T., Brandt, J., Fecht, D., Forastiere, F., Gulliver, J., Hertel, O., Hoffmann, B. H., Katsouyanni, K., Ketzel, M., Brynedal, B., Leander, K., Ljungman, P. L. S., Magnusson, P. K. E., Nagel, G., ... Raaschou-Nielsen, O. (2023). Breast Cancer Incidence in Relation to Long-Term Low-Level Exposure to Air Pollution in the ELAPSE Pooled Cohort. *Cancer epidemiology, biomarkers & prevention : a publication of the American Association for Cancer Research, cosponsored by the American Society of Preventive Oncology*, 32(1), 105–113. <https://doi.org/10.1158/1055-9965.EPI-22-0720>
- Hvidtfeldt UA, Chen J, Rodopoulou S, Strak M, de Hoogh K, Andersen ZJ, Bellander T, Brandt J, Fecht D, Forastiere F, Gulliver J, Hertel O, Hoffmann B, Katsouyanni K, Ketzel M, Leander K, Magnusson PKE, Nagel G, Pershagen G, Rizzuto D, Samoli E, So R, Stafoggia M, Tjønneland A, Weinmayr G, Wolf K, Zhang J, Zitt E, Brunekreef B, Hoek G, Raaschou-Nielsen O. Long-term air pollution exposure and malignant intracranial tumours of the central nervous system: a pooled analysis of six European cohorts. *Br J Cancer*. 2023 Sep;129(4):656-664. doi: 10.1038/s41416-023-02348-1. Epub 2023 Jul 7. PMID: 37420001
- Imahori, Y., Vetrano, D. L., Ljungman, P., Laukka, E. J., Wu, J., Grande, G., Rizzuto, D., Fratiglioni, L., & Qiu, C. (2023). Association of ischemic heart disease with long-term risk of cognitive decline and dementia: A cohort study. *Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association*, 10.1002/alz.13114. Advance online publication. <https://doi.org/10.1002/alz.13114>
- Kirvalidze, M., Beridze, G., Wimo, A., Morin, L., & Calderón-Larrañaga, A. (2023). Variability in perceived burden and health trajectories among older caregivers: a population-based study in Sweden. *Journal of epidemiology and community health*, 77(2), 125–132. <https://doi.org/10.1136/jech-2022-219095>
- Kootar, S., Huque, M. H., Eramudugolla, R., Rizzuto, D., Carlson, M. C., Odden, M. C., Lopez, O. L., Qiu, C., Fratiglioni, L., Han, S. D., Bennett, D. A., Peters, R., & Anstey, K. J. (2023). Validation of the CogDrisk Instrument as Predictive of Dementia in Four General Community-Dwelling Populations. *The journal of prevention of Alzheimer's disease*,

- 10(3), 478–487. <https://doi.org/10.14283/jpad.2023.38>
- Laukka, E. J., Ekström, I., Larsson, M., Grande, G., Fratiglioni, L., & Rizzuto, D. (2023). Markers of olfactory dysfunction and progression to dementia: A 12-year population-based study. *Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association*, 19(7), 3019–3027. <https://doi.org/10.1002/alz.12932>
- Li, Y., Kalpouzos, G., Bäckman, L., Qiu, C., & Laukka, E. J. (2023). Association of white matter hyperintensity accumulation with domain-specific cognitive decline: a population-based cohort study. *Neurobiology of aging*, 132, 100–108. <https://doi.org/10.1016/j.neurobiolaging.2023.08.011>
- Li, Y., Laukka, E. J., Dekhtyar, S., Papenberg, G., Speh, A., Fratiglioni, L., Kalpouzos, G., & Qiu, C. (2023). Association Between Behavioral, Biological, and Genetic Markers of Cardiovascular Health and MRI Markers of Brain Aging: A Cohort Study. *Neurology*, 100(1), e38–e48. <https://doi.org/10.1212/WNL.0000000000201346>
- Maddock, J., Gallo, F., Wolters, F. J., Stafford, J., Marseglia, A., Dekhtyar, S., Lenart-Bugla, M., Verspoor, E., Perry, M., Samtani, S., Vernooij-Dassen, M., Wolf-Ostermann, K., Melis, R., Brodaty, H., Ikram, M. A., Welmer, A. K., Davis, D., Ploubidis, G. B., Richards, M., Patalay, P., ... SHARED Consortium (2023). Social health and change in cognitive capability among older adults: findings from four European longitudinal studies. *Gerontology*, 10.1159/000531969. Advance online publication. <https://doi.org/10.1159/000531969>
- Marseglia, A., Kalpouzos, G., Laukka, E. J., Maddock, J., Patalay, P., Wang, H. X., Bäckman, L., Westman, E., Welmer, A. K., Dekhtyar, S., & SHARED Consortium (2023). Social Health and Cognitive Change in Old Age: Role of Brain Reserve. *Annals of neurology*, 93(4), 844–855. <https://doi.org/10.1002/ana.26591>
- Murphy, G. L., Beridze, G., Vetrano, D. L., & Calderón-Larrañaga, A. (2023). Social network and severe lower respiratory tract infections in older adults: findings from a Swedish longitudinal population-based study. *International journal of infectious diseases : IJID : official publication of the International Society for Infectious Diseases*, 128, 176–183. <https://doi.org/10.1016/j.ijid.2022.12.031>
- Naseer, M., Dahlberg, L., Ehrenberg, A., Schön, P., & Calderón-Larrañaga, A. (2023). The role of social connections and support in the use of emergency care among older adults. *Archives of gerontology and geriatrics*, 111, 105010. <https://doi.org/10.1016/j.archger.2023.105010>
- Olaru, G., Laukka, E. J., Dekhtyar, S., Sarwary, A., & Brehmer, Y. (2023). Association between personality traits, leisure activities, and cognitive levels and decline across 12 years in older adults. *Psychology and aging*, 38(4), 277–290. <https://doi.org/10.1037/pag0000743>
- Overton, M., Skoog, J., Laukka, E. J., Bodin, T. H., Darin Mattsson, A., Sjöberg, L., Hofer, S. M., Johansson, L., Kulmala, J., Kivipelto, M., Solomon, A., Skoog, I., Kåreholt, I., & Sindi, S. (2023). Sleep disturbances and change in multiple cognitive domains among older adults: A multicentre study of five Nordic cohorts. *Sleep*, zsad244. Advance online publication. <https://doi.org/10.1093/sleep/zsad244>
- Payton, N. M., Marseglia, A., Grande, G., Fratiglioni, L., Kivipelto, M., Bäckman, L., & Laukka, E. J. (2022). Trajectories of cognitive decline and dementia development: A 12-year longitudinal study. *Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association*, 10.1002/alz.12704. Advance online publication. <https://doi.org/10.1002/alz.12704>

- Pyko, A., Roswall, N., Ögren, M., Oudin, A., Rosengren, A., Eriksson, C., Segersson, D., Rizzuto, D., Andersson, E. M., Aasvang, G. M., Engström, G., Gudjonsdottir, H., Jørgensen, J. T., Selander, J., Christensen, J. H., Brandt, J., Leander, K., Overvad, K., Eneroth, K., Mattisson, K., ... Pershagen, G. (2023). Long-Term Exposure to Transportation Noise and Ischemic Heart Disease: A Pooled Analysis of Nine Scandinavian Cohorts. *Environmental health perspectives*, 131(1), 17003. <https://doi.org/10.1289/EHP10745>
- Raj, R., Hörberg, T., Lindroos, R., Larsson, M., Herman, P., Laukka, E. J., & Olofsson, J. K. (2023). Odor identification errors reveal cognitive aspects of age-associated smell loss. *Cognition*, 236, 105445. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2023.105445>
- Roswall, N., Thacher, J. D., Ögren, M., Pyko, A., Åkesson, A., Oudin, A., Tjønneland, A., Rosengren, A., Poulsen, A. H., Eriksson, C., Segersson, D., Rizzuto, D., Helte, E., Andersson, E. M., Aasvang, G. M., Gudjonsdottir, H., Khan, J., Selander, J., Christensen, J. H., Brandt, J., ... Sørensen, M. (2023). Long-term exposure to traffic noise and risk of incident colon cancer: A pooled study of eleven Nordic cohorts. *Environmental research*, 224, 115454. <https://doi.org/10.1016/j.envres.2023.115454>
- Saadeh, M., Xia, X., Verspoor, E., Welmer, A. K., Dekhtyar, S., Vetrano, D. L., Fratiglioni, L., Melis, R. J. F., & Calderón-Larrañaga, A. (2023). Trajectories of Physical Function and Behavioral, Psychological, and Social Well-Being in a Cohort of Swedish Older Adults. *Innovation in aging*, 7(5), igad040. <https://doi.org/10.1093/geroni/igad040>
- Scarmeas, N., & Hooshmand, B. (2023). Triglycerides and Cognition: Are All Lipids the Same?. *Neurology*, 101(22), 983–984. <https://doi.org/10.1212/WNL.000000000208001>
- Tazzeo, C., Rizzuto, D., Calderón-Larrañaga, A., Dekhtyar, S., Zucchelli, A., Xia, X., Fratiglioni, L., & Vetrano, D. L. (2023). Living longer but frailer? Temporal trends in life expectancy and frailty in older Swedish adults. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, glad212. Advance online publication. <https://doi.org/10.1093/gerona/glad212>
- Thacher, J. D., Oudin, A., Flanagan, E., Mattisson, K., Albin, M., Roswall, N., Pyko, A., Aasvang, G. M., Andersen, Z. J., Borgquist, S., Brandt, J., Broberg, K., Cole-Hunter, T., Eriksson, C., Eneroth, K., Gudjonsdottir, H., Helte, E., Ketzler, M., Lanki, T., Lim, Y. H., ... Sørensen, M. (2023). Exposure to long-term source-specific transportation noise and incident breast cancer: A pooled study of eight Nordic cohorts. *Environment international*, 178, 108108. <https://doi.org/10.1016/j.envint.2023.108108>
- Trevisan, C., Grande, G., Rebora, P., Zucchelli, A., Valsecchi, M. G., Focà, E., Ecartot, F., Marengoni, A., & Bellelli, G. (2023). Early Onset Delirium During Hospitalization Increases In-Hospital and Postdischarge Mortality in COVID-19 Patients: A Multicenter Prospective Study. *The Journal of clinical psychiatry*, 84(5), 22m14565. <https://doi.org/10.4088/JCP.22m14565>
- Triolo, F., Sjöberg, L., Calderón-Larrañaga, A., Belvederi Murri, M., Vetrano, D. L., Fratiglioni, L., & Dekhtyar, S. (2023). Late-life depression and multimorbidity trajectories: the role of symptom complexity and severity. *Age and ageing*, 52(2), afac315. <https://doi.org/10.1093/ageing/afac315>
- Valletta, M., Vetrano, D. L., Xia, X., Rizzuto, D., Roso-Llorach, A., Calderón-Larrañaga, A., Marengoni, A., Laukka, E. J., Canevelli, M., Bruno, G., Fratiglioni, L., & Grande, G. (2023). Multimorbidity patterns and 18-year transitions from normal cognition to dementia and death: A population-based study. *Journal of internal medicine*, 294(3), 326–335. <https://doi.org/10.1111/joim.13683>

- Vetrano, D. L., Zucchelli, A., Onder, G., Fratiglioni, L., Calderón-Larrañaga, A., Marengoni, A., Marconi, E., Cricelli, I., Lora Aprile, P., Bernabei, R., Cricelli, C., & Lapi, F. (2023). Frailty detection among primary care older patients through the Primary Care Frailty Index (PC-FI). *Scientific reports*, 13(1), 3543. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-30350-3>
- Welmer, A. K., Frisendahl, N., Beridze, G., Trevisan, C., & Calderón-Larrañaga, A. (2023). Association Between Concerns About Falling and Risk of Injurious Falls in Older Adults: The Role of Balance Impairment. *Journal of the American Medical Directors Association*, S1525-8610(23)00644-8. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.jamda.2023.07.015>
- Wu, J., Grande, G., Triolo, F., Pyko, A., Sjöberg, L., Ljungman, P., Eneroth, K., Bellander, T., & Rizzuto, D. (2023). Air pollution, social engagement, and depression in older adults: Results from a Swedish population-based cohort study. *Environmental pollution* (Barking, Essex : 1987), 122394. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.envpol.2023.122394>
- Xia, X., Qiu, C., Rizzuto, D., Fratiglioni, L., Dai, L., Laukka, E. J., Grande, G., & Vetrano, D. L. (2023). Role of Orthostatic Hypotension in the Development of Dementia in People With and Without Cardiovascular Disease. *Hypertension* (Dallas, Tex. : 1979), 80(7), 1474–1483. <https://doi.org/10.1161/HYPERTENSIONAHA.123.21210>
- Xia, X., Qiu, C., Rizzuto, D., Grande, G., Laukka, E. J., Fratiglioni, L., Guo, J., & Vetrano, D. L. (2023). The age-dependent association of Life's Simple 7 with transitions across cognitive states after age 60. *Journal of internal medicine*, 294(2), 191–202. <https://doi.org/10.1111/joim.13657>
- Zhou, R. Z., Vetrano, D. L., Grande, G., Duell, F., Jönsson, L., Laukka, E. J., Fredolini, C., Winblad, B., Tjernberg, L., & Schedin-Weiss, S. (2023). A glycan epitope correlates with tau in serum and predicts progression to Alzheimer's disease in combination with APOE4 allele status. *Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association*, 19(7), 3244–3249. <https://doi.org/10.1002/alz.13024>

BOOK CHAPTERS (2)

- Dekhtyar, S., & Fors, S. (2023). 18. Childhood conditions and health later in life: examples from Sweden. In: Hoffmann, R. (ed.). *Handbook of Health Inequalities Across the Life Course*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing
- Wang, R., Dekhtyar, S., & Wang, H. X. (2023). Cognitive Reserve: A Life-Course Perspective. *Neurobiological and Psychological Aspects of Brain Recovery* (pp. 121-135). Cham: Springer International Publishing.

REVIEW ARTICLES AND META-ANALYSES (2)

- Amrouch, C., Vauterin, D., Amrouch, S., Grymonprez, M., Dai, L., Damiano, C., Calderón-Larrañaga, A., Lahousse, L., De Bacquer, D., Lip, G. Y. H., Vetrano, D. L., De Smedt, D., Petrovic, M., & AFFIRMO consortium (2023). Potentially inappropriate prescribing in

multimorbid and polymedicated older adults with AF: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Drugs & aging*, 10.1007/s40266-023-01078-6. Advance online publication. <https://doi.org/10.1007/s40266-023-01078-6>

Tazzeo, C., Zucchelli, A., Vetrano, D. L., Demurtas, J., Smith, L., Schoene, D., Sanchez-Rodriguez, D., Onder, G., Balci, C., Bonetti, S., Grande, G., Torbahn, G., Veronese, N., & Marengoni, A. (2023). Risk factors for multimorbidity in adulthood: a systematic review. *Ageing research reviews*, 102039. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.arr.2023.102039>

REPORTS ()

OTHER PUBLICATIONS (4)

Calderón-Larrañaga, A. (2023). [Framgångsrika upplevelser från Sverige och världen](#). *Äldre i Centrum*, #3/2022, (ARC spread p. 60-61).

Ekström, I. (2023). [Äldre personers luktsinne påverkas av luftföroreningar](#). *Äldre i Centrum*, #1/2023, (ARC spread, p. 72-73).

IN PRESS (4):

Speh, A., et al. Cardiovascular health and rate of cognitive decline in preclinical dementia: A 12-year population-based study. In: *Neuropsychology*, in press.

Lindroos, R., Raj, R., Pierzchajlo, S., Hörberg, T., Herman, P., Challma, S., Hummel, T., Larsson, M., Laukka, E. J., Olofsson, J. K. Perceptual odor qualities predict successful odor identification in old age. *Chemical Senses*, in press.

Valletta, M., Vetrano, D. L., Calderón-Larrañaga, A., Kalpouzos, G., Canevelli, M., Marengoni, A., Laukka, E. J., & Grande, G. Associations of mild and complex multimorbidity with structural brain changes in older adults: A population-based study. *Alzheimer's & Dementia*, in press.

Xia, X., Jönsson, L., Tazzeo, C., Qiu, C., Rizzuto, D., Laukka, E. J., Grande, G., Fratiglioni, L., & Vetrano, D. L. Associations of orthostatic hypotension and frailty with dementia and mortality in older adults: A population-based cohort study. *Journal of Gerontology: Medical Sciences*, in press.

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum, org.nr 802012-0948

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum för år 2023.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum för år 2023.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna och verkställande direktören inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Vi tillstyrker ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktören för räkenskapsåret.

0948

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisors sed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen, eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisions sed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Richard Moëll Vahul
Auktoriserad revisor

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-03-14 08:49:29 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Richard Sebastian Moëll Vahul

Datum

Richard Moëll Vahul

Auktoriserad revisor

Leveranskanal: E-post

Till styrelsen i Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum
Organisationsnummer 802012-0948

Till fullmäktige i Stockholms stad för kännedom
Till fullmäktige i Region Stockholm för kännedom

Revisionsberättelse för Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum år 2023

Jag, av fullmäktige i Stockholms stad utsedd kommunal revisor har, utifrån den auktoriserade revisorns granskning, bedömt stiftelsens räkenskaper, årsredovisning och styrelsens förvaltning för år 2023.

Jag har granskat hur verksamheten förhåller sig till lag och stadgar, om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

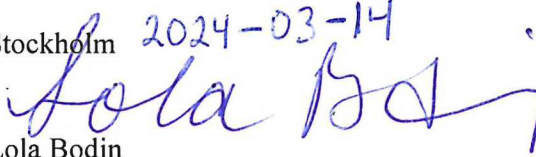
Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet, med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

I granskningen av stiftelsens räkenskaper och årsredovisning har jag förlitat mig på den auktoriserade revisorns granskning och bedömning.

Jag bedömer sammantaget att styrelsen har utfört sitt uppdrag enligt Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrums stadgar, att verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Årets granskning har visat att stiftelsen behöver utveckla arbetet med inköp. Jag bedömer dock att den interna kontrollen sammantaget har varit tillräcklig.

Jag bedömer att årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen.

Utifrån min granskning tillstyrker jag att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Stockholm 2024-03-14

Lola Bodin

Till revisionsberättelsen hör bilagan:
Fördjupad granskning 2023 – Inköp av tjänster